

GLAS GORENJJSKE

UVEJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNICK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRAJN, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEK. RAČ. PRI NB KRAJN-OKOLICA
ST. 624-T¹²⁷ / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 10 DIN

Ob 8. marcu borbenem prazniku žena

8. marec je predvsem praznik borbenih žena, ni to samo maternski dan in tudi ne zgolj zgodovinski praznik. Po svetu ga praznujejo že 45 let in njegov pomen je še vedno velik, še vedno aktualen. Revolucionarne jugoslovanske žene so si v narodnoosvobodilnem boju že priborile enakopravnost in v naši socialistični državi so elementi te enakopravnosti tudi ustanovljeni, pa vendar se še niso povsem osvobodile zaostale miselnosti in občutka manjvrednosti.

8. marca je dan, ob katerem bodo žene morale o tem razmisliti, saj vendar ne sme biti nijekovo delovanje omejeno samo na službeno mesto in dom. To ne velja samo za žene. Vsa naša družba se bo morala odrestiti take miselnosti. Dokler tega ne bo, ne moremo govoriti o resnični enakopravnosti žene pri nas. Zadnji čas je, da se ženska enakopravnost uveljavlja tudi v praksi.

V delavskem samoupravljanju, v organih ljudske oblasti, v odborih družbenih organizacij in v zadružnih odborih sodeluje še vedno premajhen odstotek žena. Eden izmed vzrokov je zato v tem, da žene same

sebe podcenjujejo in za zato niso pripravljene sprejemati funkcij. Pa tudi sami tovariši gledajo na ženo nazadnjaško.

Se bolj porazno pa je dejstvo, da so žene prišle v razne občinske odbore, celo v zvore proizvajalcev in delavske svete na umetnen način. Na sestankih se kaj pogosto sliši: »No, sedaj pa izsvolimo še eno ženo, da ne bomo sami moški v odboru.«

Take slabosti bo treba na vsak način odpraviti, saj ravno žene sestavljajo velik del državljanov, zato bi morale sodelovati pri reševanju službenih, gospodarskih in političnih vprašanj, vedno in povsod izpovedovati svoje mišljenje. Dejstvo je, da popolne ljudske oblasti brez sodelovanja žena ne more biti.

Se je potrebno, da se v naši socialistični državi bije boj za resnično enakopravnost žene, za jeno duševno preobrazbo. Žene se morajo dejansko zainteresirati in usposobiti za javno družbeno življenje, zavzeti morajo mesto, ki jim pripada kot enakopravnim in enakovrednim članicam naše socialistične družbe.

Le v vztrajnem političnem delu nam bo uspelo zbrisati razlike, ki jih še opažamo v praktičnem življenju.

Začeti bo treba

pa bosta kmalu zrasli na Jesenicah opekarna in cementarna - Z XIX. seje LOMO Jesenice

Pretekli petek je bila na Jesenicah XIX. redna seja Ljudskega odbora mestne občine. Na seji so razpravljali o poročilu Ljudskega odbora za 1953. leto. Sporazumeli so se, da bodo prve dni marca obravnavali poročilo Ljudskega odbora na zborih volivcev. Razen tega so odborniki sprejeli več pomembnih sklepov za delo odbora v tekóčem letu.

V razpravi je več odbornikov predvsem gostinstva. Delavsko govorilo o stanovanjskem vprašanju. Naglasili so, da je to problem, ki ga bo treba v prihodnosti prvenstveno obravnavati. Naraven prirastek prebivalstva na Jesenicah je zelo visok in je precej nad državnim povprečjem. Samo za te ljudi bi bilo letno potrebnih 60 novih stanovanj. K tem potrebam pa je treba pristeti še potrebe delavstva, ki se sedaj vozi na delo (predvsem v Zelezarno) iz precej oddaljenih krajev.

Mnogo so razpravljali tudi o individualni gradnji stanovanj. Ugotovili so, da bo dejavnost na tem področju verjetno malo opešala, zaradi podražitve materiala. Vendar je jasno, da imamo zakonskih predpisov o gradnji stanovanjskih hišic, tudi ljudski odbor na Jesenicah ne more.

Dost je bilo tudi kritike na račun uslužnostnih podjetij, —

podjetja morali zagovarjati pred sodiščem.

Med sklepi, ki so jih odborniki sprejeli ob koncu seje, je treba posebej poudariti sklep, da bodo čimprej začeli pripravljati elaborate za opekarno in cementarno. Prav tako so sklenili, da bodo povečali število obrtniških delavnic in zaposlenih vajencev, da bodo stremeli, da se popravi stanje v gostinstvu in da bodo stanovanjskemu problemu posvetili vso skrb.

Velik problem na Jesenicah je nezaposlenost, posebno zato, ker je med nezaposlenimi dobršen del mladine, predvsem ženske. Da se to stanje vsaj ublaži, bo treba razširiti uslužnostne obrate in odpreti nove. Se letos pa bo treba začeti z delom, da se postavi temelj tistim proizvodnim panogam, ki imajo vse pogone za razvoj. Predvsem opekarne ne bo težko spraviti na noge. Stroj je že tu, surovine pred nosom, le dobre volje bo treba. Tudi cementarno bo treba slej ko prej urediti. Iz žinidre, ki jo je v Zelezarni na pretekli, bi lahko izdelovali kvalitetni cement.

Nek odbornik je med razpravo vprašal, kaj je s podjetjem »Kmetico«, ki je v likvidaciji.

Predsednik občine je pojasnil,

da likvidacijska komisija prav tako zaključuje z delom, da pa ima zelo težko delo, ker je bilo blagovno in finančno knjigovodstvo v podjetju neurejeno.

Zato se je likvidacijski postopek tako zavlekel.

Dosedanje ugotovitev kažejo, da bo Škoda,

ki jo je podjetje prizadejalo

skupnosti, presegla 5 milijonov dinarjev.

Vodilni uslužbenci, ki

so za to Škodo odgovorni, se

bodo po dokončni likvidaciji

terja hitre rešitve. Vse to so vprašanja in ugotovitve, na podlagi katerih so člani mestnih vlad v občinskih odborov SZDL predstavili vrsto sklepov, ki se načašo predvsem na tolmačenje novih gospodarskih uredov.

Načašo predvsem na tolmačenje novih gospodarskih uredov.</

HOMATIJE V EGIPTU

Revolucionarni svet v Egiptu je pred dnevi sporočil odstop predsednika Nagib-a. Ministrski predsednik je

General Nagib

postal polkovnik Gamal Nasar. Vendar je po 48. urah ponovno prevzel mesto predsednika republike, ker ga je revolucionarni svet poklical nazaj.

SIŠAKLI STRMOGLAV-LJEN

Skoraj istočasno z egyptovskimi homatijsami so v Sirijski strmoglavili predsednika republike generala Sišaklija. Oblast je prevzel revolucionarni vojaški komite. Za novega predsednika je bil imenovan polkovnik Hašim Bej Atasi, ki je že bil enkrat predsednik. Odstavljeni predsednik je zapustil Sirijo z letalom.

**MARGARETA RAAB
IZPUŠČENA**

Angleške okupacijske oblasti so izpustile iz zapora vojno zločinko Margareto Raab, ki je v taborišču Ukermar mučila ujetnike. Sodelovala je pri smrti 3000 zavezniških ujetnikov in bila obsojena zato na dosmrtno jeno.

TEŽKA NESREČA

Pri težki prometni nesreči v Čilu je izgubilo življenje dvanaest učenik, sedem pa je bilo ranjenih. Šofer se je skušal izogniti trčenju z avtomobilom, ki mu je prihalil nasproti. Ko je kamion hitro zaustavil, je padlo pet najst učenek z avtomobila.

INDIJA ODKLANJA

Predstveni indijske vlade Nehru je odklonil ameriško vojaško pomoč, ki mu jo je ponudil Eisenhower.

ATENTAT V KONGRESU

Trije Portoričani so v ameriškem kongresu med vzklikanjem gesel streljali na člane predstavnika doma. Zahtevali so samostojnost Portorika. Ranjenih je bilo pet članov. Atentatorje so takoj arretirali.

IVO PORENTA - VOJKO

NA POTI VSVOBODO

V individualnih napadih so si ostrostrelci izbrali za cilj n.pr. sovražnega stražarja na stražarskem mestu, na stolpu, pred utrjeno postojanko itd. Ostrostrelci sta imela to prednost, da sta se lahko prithotapila v kraj, kamor bi patrola ne mogla priti neopazno. (Trejti je bil določen za stražo in kritje. Bil je temu primerno oborožen.) V toku operacij večjega stila so bili ostrostrelci disciplinsko podrejeni starešini z nalogo, da iztrebijo čimveč sovražnih oficirjev.

Za uspešno opravljene akcije so bili pred enoto povaljeni in predlagani za odlikovanje. Nov način bojevanja na Gorenjskem je že v prihodnjih mesecih prinesel lepe uspehe.

Ze ob ustanovitvi odreda je bila predlagana zamisel, naj bi se sektor na levem bregu Save z vsemi enotami priključil IV. operativni coni in ne IX. Korpusu NOV in POJ. V oktobru 1944 je glavni štab NOV in POJ ta predlog z ukazom potrdil in v štabu Kokrškega odreda so ga pozdravili z velikim navdušenjem. — Zakaj?

IX. Korpus se je zadrževal na osvobojenem ozemlju Primorske, štab IV. Op. zone pa na osvobojenem ozemlju Savinjske doline. Med Kokrškim odredom in nadrejenim štabom IX. Korpusa sta bili dve veliki prepreki: ledeno-mrzla Sava in dobro čuvana železniška proga Ljubljana-Jesenice. Nasprotno pa ja bila pot iz Karavank do Gornjega grada, kjer je bil štab IV. Op. cone, skoraj prosta.

Nova uredba o KZ

MED NOVIMI UREDBAMI JE TUDI ZELO VAŽNA UREDBA O KMETIJSKIH ZADRUGAH

Po predpisih te uredbe se prečnih obresti, plačanah v tekmitske zadruge ukvarjajo s kočem letu od investicijskih posojil. Najvišji organ zadruge dolči, kolikor prispev morajo gospodarska podjetja, obrti in samostojni obrati, ki jih zadruga ustanovi, plačevati zadrugi za jih zadruge prostovoljno.

Dobiček gospodarskih podjetij, obrti in samostojnih obratov, ki jih je ustanovila kmetijska zadruga, se obračunava enako kot pri drugih gospodarskih organizacijah. Kmetijska zadruga pa ima zopet pravico do deleža pri dobici gospodarskih podjetij, obrti in samostojnih obratov, ki jih je ustanovila.

Zadruga mora kriti svoje obveznosti do skupnosti iz svojega celotnega dohodka, ne glede na to, iz katerih virov izvira. Kmetijska zadruga plačuje zemljarino o zemljišča, ki je v zadružnem premoženju, če ga zadruga uporablja na podlagi ki jih določajo njihova pravila, morajo pa izpolniti vse pogoje, pogodbe s člani Kmetijske zadruge in pa od zemljišča, ki je splošno ljudsko premoženje in zadrugi dodeljen v uporabo. Z zveznim družbenim planom ali obveznim predpisom se sme-

jo kmetijskim zadrugam in samostojnim obratom, ki jih zadruge ustanovijo, priznati olajšave glede njihovih družbenih obveznosti.

Zadržujo premoženje je družbeni last in z njim gospodari zadruga sama. V nobenem primeru se ji to premoženje ne sme vzeti. Kmetijska zadruga pa mora plačati obresti tudi od osnovnih sredstev tako kot kmetijsko posesto.

Zadržna organa sta občni zbor in upravni odbor, lahko pa se z zadružnimi pravili določita kot organa tudi še zadružni svet in nadzorni odbor.

Kmetijske zadruge lahko ustanovijo svoje zveze v mejah enega ali več okrajev, republike ali FLR Jugoslavije. Vsaka kmetijska zadruga pa mora biti član ene osnovne zveze s sedežem na njenem območju.

Nadzorstvo nad zakonitostjo dela kmetijskih zadrug in njihovih organov opravlja Okrajni ljudski odbor s pomočjo revizije in inspekcijske. Pri tem pa ima okrajni ljudski odbor na sproti zadrugri enake pravice kot jih ima pri inspekcijski reviziji drugih gospodarskih organizacij.

Uredba vsebuje še mnogo drugih določil za pravilno delo in poslovanje kmetijskih zadrug.

Nekaj besed

o zboru volivev v Radovljici

Prejšnji teden je bil v Radovljici zbor volivev, katerega se je udeležilo okoli 200 ljudi. Predsednik LOMO Radovljica tov. Stane Perc je podal pregledno poročilo o investicijah, dotacijah in odobrenih kreditih za pospeševanje gospodarstva, šolstva, prosvete, telesne vzgoje, gostinstva, prometa in turizma, ki so znašale v letu 1953 okoli 114 milijonov dinarjev. Ta denarna sredstva so ostvarila državnata dejavnosti.

Sredstvi OLO Radovljica je bila zgrajena kino dvorana, nadzidan poslopji osnovne šole in okrajnega sodišča, modernizirana cesta Radovljica-Lesce in obnovljen vodovod za Radovljico in okoliška naselja, zgrajenih je bilo tudi 5 stanovanjskih raj niso dotaknili. Proti koncu dvojčkov z desetimi sodobnimi stanovanji v Radovljici, popravljene ceste in poti, izboljšana razsvetljava v Radovljici, Le-

scach in Vrbnjam itd.

Svet za zdravstvo in socialno politiko ima v evidenci 149 invalidskih upravičencev, katerim se leta 1953 izplačali 2,831.200 dinarjev. Podpore iz splošnega socialnega skrbstva je prejemalo 33 oseb.

Poročilo sveta za šolstvo in prosvete navaja, da obiskuje osnovne šole, gimnazijo, vajensko šolo in otroške vrteče na tem področju preko tisoč dajakov, učencev in dece. Prostori za vrtce niso primerni, ker so bili grajeni za stanovanja. Treba bo mislite na gradnjo novih, ker bo predšolski obisk postal obvezen za otroke od 5. do 7. leta. Se slabši pa so prostori za gimnazijo. Poslopje je bilo namejeno za stanovanja. Zavod nimata telovadnice, ne primerne igrišča in tekališča. Tudi opreme in pohištvo sta slabá.

Razprava je bila v začetku dokaj hladna. Diskutanti so zahtevali boljšo razsvetljavo v Prešernovi ulici, gradnjo nujno potrebnega kulturnega doma, večkratno menjavanje vode v mestnem kopališču med poletno sezono in gradnjo javnega straničja. Poročil samih pa se sko-

**Postani član
Prešernove družbe**

Kdo bo krič

če v Kranju ne bo stanovanj?

Naključje je hotelo, da objavljamo ta članek hkrati z urbanističnim programom Kranja. Zato ne bo treba ponavljati vseh podatkov, ki nazorno ilustrirajo veliko stanovanjsko stisko v Kranju. Naj ponovimo le, da se na delo v kranjska podjetja in ustanove vozi vsak dan iz podeželja preko 3.600 ljudi, od tega dobre ¾ nad 5 km daleč. To zmanjšuje delovno storilnost zaposlenih. Torej bi morala podjetja skrbeti, da se to nenormalno stanje odpravi.

Gospodarski svet LOMO v mnogi kolektivi sploh niso bili zastopani. Tudi drugi sestanki ni bil dosti bolje obiskani.

Pred vrat je nova gradbena sezona, a vendar še nihče ne ve, kdo bo pravzaprav gradil in koliko se bo sploh gradilo. Delovni kolektivi po večini sploh niso razpravljali o teh vprašanjih, ker komisija za gradnjo stanovanjskih hiš, kljub dvema sestankoma, od večine kolektivov še ni dobila niti pozitivnega niti negativnega odgovora. Odgovorili sta le podjetji IBI in Inteks, ki sta sodelovanje odklonili.

Od 51 kolektivov, kolikor jih je v Kranju, se je doslej za gradnjo izreklo le nekaj manjših. Prispevek teh kolektivov bi znašal 1.360.000 din, kar ne bi dozadočalo niti za pol stanovanja. Sicer se nekaj govori, da bo letos »Tiskanina« zgradila 24 stanovanjski blok, »Iskra« 18 stanovanjskega in »Sava« 12 stanovanjskega. Vendar nihče o tem ne ve nič točnega.

Prav bi bilo, da končno kolektivi vendarle povede svoje mnenje, sicer jih bo gradbena sezona prehitela. In kdo bo po tem krič, da v Kranju ne bo stanovanj?

Visoka kupna moč prebivalstva kranjskega okraja

Trgovinska zbornica okraja prebivalcev, gospodarstva itd. Celotni kupni promet na drobno je dosegel 3590 milijonov din. Promet na prebivalca znaša 44.300 din ali približno 4000 din več od republike povprečja in 20.000 din nad zveznim povprečjem. To pomeni relativno visoko kupno moč prebivalstva in njegove živiljenjske ravni, ki sloni predvsem na industrijski razvitoosti okraja.

V zvezi z obširnim poročilom in načetimi vprašanji se je razvila živahnna diskusija. Člani so razpravljali o trgovinah z letom in nemogočim višanjem cen lesu, o vzgoji strokovnega kadra, o odnosih z republiško trgovinsko zbornico itd.

Premalo pa so na skupščini govorili o pojavi monopolizma, ki nekatерim podjetjem omogoča diktiranje cen, nadaljuje o tem, kako naj bi trgovina s konkurenčnimi cenami prispevala svoj delež k zvišanju živiljenjskega standarda prebivalstva itd.

je bilo ujetih. Takratni politkomisar I. batljona I. P.-Vojko je o tej borbi napisal sestavki, katerega odlomek navajam:

... Ob sedmih zjutraj smo prišli v Lom. Bilo je to eno tistih pustih, meglenih juter, kaščna so rada v tržiščem kotu. Vas je bila žalostna in skoraj prazna. Ne vem, ali so prebivalci še spali ali jih sploh ni bilo. Tudi kasneje nisem prišel s tem na čisto. V tišini se je batljonal pomikal skozi vas proti tako zarezenu počitku. Svečano tišino so motile zvezniške letne trdnjave, ki so letale nad nami kakor srebrn baldahin, ker so se jih krila svetila v prvem jutranjem soncu. V formacijah so elegantno polzeli nad nami in pogledali na smrt utrujenih partizanov so jih spremljali. Marsikdo je pilotom teh jeklenih pticev zavdal udobnost, ki jo bodo imeli ob vrnitvi v svoje baze. Spomnil sem se na mehko posteljo, ki jih je čakala v Bariju ali nekje v južni Franciji, na čiste bele rjave, na toplo peč in na vse, kar je vojaku všeč. Kaj pa je čakalo nas? Le negotovo prihodnost! Zdi se mi, da tega ni vredno pripovedovati, toda bil je eden trenutkov, ki jih človek ne pozabi.

LOM...

Pozno popoldne, dne 21. novembra, je krenil I. batljonal Kokrškega odreda izpod Stola proti Stajerski, da se tam oboroži z novim oružjem. Proti jutru 22. novembra so trudni in lačni borci prišli do vasi Lom nad Tržičem, kjer so hoteli prespati, se najesti, zvečer pa nadljevati pot čez Storžič, Krvavec in Črnievec v Gornji grad. Toda takoj po prihodu je batljonal napadla močna nemška kolona. Napadencem je prišel na pomoč najprej II., potem pa še III. batljonal, tako, da je bil v kotu pod Storžičem združen ves Kokrški odred. Štab odreda je po končani borbi poslat na štab cone poročilo, v katerem pravi med drugim: »Borba je trajala ves dan. Sovražnik je ves čas klobival pojavčanja, končno pa se je moral premagan umakniti. Ubitih je bilo 35 sovražnikov, 36 ranjenih, 6 pa

Sestanek mladincev Kokrškega odreda leta 1944 na Jezerskem

NOVA PREMIERA NA JESENICAH

(J. Deval: Kotiček igračk)

Moderna francoska komedija se v bistvu še danes giblje v kolesnicah, ki jih je v letošnji zarezal genialni dvorski komedijant Poquelin, vsemu svetu znan po imenu Molière. Znani predstavniki današnje francoske dramaturgije v svojih tehnikah komedij, ki so v zapadnem teatru izpodrinile ibensko naturalistično dramo, s pravo molierovsko ihti v smehu neusmiljeno trgajo vse maske ter brez prizanašanja in z veliko umetniško resnostjo, kar tudi oblikovno doganostjo v dialogu in značajih, razgaljajo lažljivost, nemoralnost in sterilnost današnje meščanske družbe.

Opazimo pa v francoski dramatični tvornosti neko posebnost, ki je n. pr. v angleški ali ameriški ni. Poleg vrhov, kot O'Neill, Anderson, Miller, Williams, ki danes nesporno prvačijo v svetovni dramski književnosti, je še vrsta močnih talentov, pisateljev upoštevanja vrednih komedij kot Van Druten, R. Sherwood, E. Rice in drugi, ki se ustavlajo ob življenskih zgodbah in komičnih nezgodam povprečnega Amerikanca. V Angliji vidimo ob poetični dramatični Christophera Foryja in T. S. Eliota duhovito politično satiro Ustinova in Gielguda, kakor tudi pri nas malce preveč zrenomiranega Pritcheta. Francoska dramska književnost tako druge garniture ne pozna. Izzu vsakemu gledališčniku znanih imen se vrste plejade boulevardskih piscev, ki fabricirajo kopice obrtno spretnih, toda umetniško podpovprečnih komedij — vse tipične muhe enotnevnice, ki za hip zableste na zunanjih boulevardih in ki ob novi premieri dokončno utonetojo v pozaboto.

Vse te komedije so si podobne, kakor pirh pirhu, po barvi različne, toda po vsebini enake. Glavna junakinja teh komedij je še zmeraj Colombina iz imпровizacijske komedije; tudi ostale osebe so odtisnjene po že dokaj obrabljenih klisejih, stilizacijska komika po večini pričilica. Zaplet je neživljenski, umetno skonstruiran in nasičen razrešen. Edina razlika med temi različnimi avtorji in njihovimi komedijami je v spremstvenosti pisanja dialoga, ki je včasih duhovit, največkrat pa po sili komičen in banalno vsakdanji.

Devalova komedija »Kotiček« nesporno sodi v to vrst. Fabula je neživljensko skonstruirana in dialog konstantno niha med duhovito stvo in banalnostjo. Vkljub temu smatram, da je uprizoritev te komedije na jeseniškem odrusu pravičena. Od časa do časa mora vsako gledališče dati svojemu občinstvu veder večer spro-

Tudi Ciril Pogačnik je svoje-

Slovesna otvoritev novih učilnic v Radovljici

V ponedeljek je bila slovesna otvoritev treh novih učilnic v II. nadstropju osnovne šole, ki je bilo lani nadzidano. Tej lepi slovesnosti je prisostvovalo lepo število staršev, kulturnih delavcev, predstavnikov krajevne ljudske oblasti in mestnih podjetij, ki so opravila vsa potrebna dela v poslopu.

Upravitelj osnovne šole tov. Tone Kobentar je pozdravil vse navzoče in med drugim omenil, da je bila šola zgrajena pred 50

Z Dobrave nam pišejo

2. februarja je bil pri nas Blejski Dobravi prvi samostojni koncert pionirjev-tamburašev pod vodstvom tovariša Jakoba Jakopiča. Tamburaški zbor dela že dolgo vrsto let, saj je bil ustanovljen že pred vojno. Zaradi stalnega menjanja igralcev in zapostavljanja s strani drugih sekcij, ki so prav tako kot tamburaški zbor vključene v DPD »Svoboda«, doslej zbor ni mogel dosegiti večjih uspehov.

Nedeljski javni nastop je spet pokazal, kako malo se ljudje zanimajo za delo tega zobra.

Na popoldanskem koncertu je bilo sicer precej poslušalcev, po večini mladina. Zvečer pa je edelo v dvorani samo 39 ljudi.

Je to moralna podpora požrtovanim pionirjem? Nič čudnega, da so bili pionirji razočarani, saj niti vsi starši nastopajoči niso prišli pogledati, kaj znajo njihovi otroci.

ščenega smeja, predstavo, ki ga Marca Tremosa spretno in od gledalca ne terja nobenega intelektualnega napora. Seveda je lepo, če ima delo poleg scenike učinkovitost tudi drobne življenske resničnosti in umetniške vrednosti; pogoj pa je, da je vsaj obrtno spretno napisano, da ni kičasto in ne škodljivo.

Važnejši je tak devalovski »Kotiček« za gledališče v pedagoškem pogledu. Prej ali slej se bo moral jeseniško gledališče spoprijeti z moderno konverzacijsko tezno komedijo, ki danes obvladuje svetovni oder. Pot do nje pa pelje preko takih enodnevnic, v katerih se igralci brez posebnega tveganja poizkusijo v »Salonu«. Tačka predstava odkrije umetniškemu vodstvu bolj točno kot vsaka analiza neizbrusenosti v igralski obrtni veščini, ki si jo mora amater z umetniško ambicijo pridobiti in prisvojiti med svojim delom in je ne prinesiše s seboj na oder, kot šolani poklicni igralec. Nedognanost govorne tehnik in ohlapnosti v knjižni izrek, ki je zaenkrat še v »Pravopisu« kodificiran pogovorni jezik održa, udarjajo v konverzacijsko komedijo na uho mnogo bolj neprjetno, kot n. pr. pri ljudski igri. Tudi je navidezno sproščena lahketnost in neprisilenost te zvrsti dobra vaja premisljeno organizirana in disciplinirana igralska izraza.

Bojan Cebulj kot režiser ni postavljen pred problem psihološke analize in pravilne interpretacije teksta. Pretehtati mora pomembnost posameznih prizorov v sklopu celote in s pametno menjavo tempa doseči komediji potreben igrični ritem gorskega potočka. V splošnem je to režiserju uspelo, saj se dejanje odvija gladko in živahnino, dasi je dinamika mestoma nekoliko zavrtja. Mizansceno ima prijetno razgibano, po večini dokaj naravno se porajajoče iz dejanja in besedila. Vsekakor pa bi moral biti v vprašanju diktije in izreke do igralcev bolj nepopolniv.

Cebulj je pripravil tudi toplo in prijetno sceno, izza katere pa ne čutimo nič prostora. Iztrgana je iz okolja in lebdi nekej v atmosferi, kot junak komedije sam.

Slavnega modnega slikarja in naivnega sovražnika žensk je odigral Bojan Cebulj živahnino in z diskretno neprovokativno komiko v prvih dveh dejanjih, dokim mu je v tretjem Raoul ušel iz okvirja salonske komedije v burko. Njegova maska je sicer dekorativna, ni pa vlogi prikladna, saj si uboga Daphne po vsakemu objemu obira dlake z lic.

Tudi Ciril Pogačnik je svoje-

ščenega smeja, predstavo, ki ga Marca Tremosa spretno in v zadovoljstvo publike vodil prav po robu konverzacijske komedije. Manjka mu — in ne le njemu in ne samo v jeseniškem teatru — francoske ležernosti in lahketne sproščenosti, ki je ven darle udržana.

»Kotiček igračk« na odru jeseniškega gledališča

Faktotum Firmín, stolni filozof v služabniški livrei, je dobesedno prepisan iz angleške komedije med obema vojnama. »Naprednejši« pisatelji ga osvetijo tako, da pod pretirano spoltljivostjo opazimo slabo maskirano zaničevanje gospodarja. Rudi Mandič ga je odigral s spremnim podprtanjem pasivne komičnosti vloge. Redke duhovite bon-mote dialoga je dobro plasirala.

Armance je ženska s prete-

nec pikantnosti. Podobno je z Daphne Silve Samsove, Daphne je prefijena in hiperkultivirana mlada žena, perfektno dressirana na lov za bogatim ženom. Izven vloge v Marcovi improvizaciji ni naivka.

Doktor Moulier je nenavadno papirnata in le skicirana figura in Marijan Stare ni vedel, kaj naj počne z njim. Skrbnejša zunanjna karakterizacija bi mu verjetno dala nekaj opore.

Bratkovč

Prvi obračun je uspešen

DPD »Svoboda« Primskovo ima še težave

24. februarja je bil v Zadružnem domu na Primskovem redni letni občni zbor DPD »Svobode« Primskovo, na katerem so člani malega, a delovnega društva kritično pretrdeli uspehe in neuspehe v prvem letu njegovega obstoja. Iz poročil, ki so jih podali odborniki, moremo zaključiti, da je bilo veliko napravljenega, čeprav svojega dela niso znali prikazati širši javnosti.

Najdelavnješa je bila dramatska skupina. V tem času je naštudirala štiri igre (Rdeče rože, Roki, Rokovnjače, Vražje mleči), ki so jih 11 krat uprizorili doma in 11 krat na drugih podeželskih odrih. Z igro »Rdeče rože« so sodelovali na proslavi obletnice Kokrškega odreda v Goričah. Tako se je iz vrst starejših članov, zlasti pa iz vrst mladincev in mladink, organizirala mlada igralska skupina, ki mnogo obeta.

Pevska sekacija je z moškim, ženskim in mešanim zborom sodelovala na vseh proslavah in akademijah, samostojno pa je ženski pevski zbor priredil v okviru »meseca mladosti« »Večer narodnih pesmi«. Folklorna sekacija je naštudirala s pomočjo dramatske sekcije in pevskega zbornika. »Večer gorenjskih narodnih plesov in pesmi«, ki je žel takod odobravljajo, da so ga morali na splošno željo ponoviti. V društvu deluje tamburaški zbor, ki se bo na letosnjih proslavah prvega maja predstavil javnosti. V foto tečaju je končalo po uk 9 tečajnikov.

Za kulturnoprosvetno in politično izobraževanje članstva so prirejali predavanja, prejšnji mesec pa so pričeli skupno z ZK, SZDL in LMS z ideološkim tečajem, na katerem se bodo seznanili z osnovnimi načeli marksizma. Društvena knjižnica leti in je zadoščala za takratne potrebe. Od tedaj pa se je število prebivalstva več kot podvojilo in temu primerno se je zvišalo tudi število šolskih otrok. Smotri pouk je bil v šoli skoraj nemogoč. Zahvalil se je predstavniku OLO in mestne občine za vso podporo in razumevanje in tudi obrtnim podjetjem, katerih delo je bilo zaradi rednega pouka precej otežkočeno. Predsednik LOMO tov. Stane Perc je povedal, da so sedesta za to šolo ustvarili in prispevali delovni kolektivi, prav posebej se je zahvalil neumornemu šolskemu upravitelju Tonetu Kobentaru za njegov velik trud in požrtvovalnost.

Sledil je prav lep kulturni spored, ki ga je izvajala mladina osnovne šole pod vodstvom učiteljev Fr. Pikkla in Živiceve.

Zanimivo planinsko predavanje

Planinsko društvo Kranj je priredilo dne 26. februarja zelo uspešno predavanje o francoskih Alpah. Predavateljico tov. Stanku Černičevu iz Ljubljane je pozdravil predsednik Planinskega društva in upravnik Dijaškega doma tov. Klojčnik.

Tovarišica Černičeva je pred leti vodila mlade francoske alpiniste po Julijskih Alpah. Kmalu nato pa se je povzpela z istimi znanci v stene francoskih Alp. Tam je doživel v steni Ailefroide (gora s hladnimi kriji — 3952 m) snežno neurje. Po treh dneh jih je rešil alpinist Sergij, ki je vodil francosko re-

ščno ekspedicijo. Na zemljevidu smo sledili raznim turam iz Grenobla v Chamonix in kočno prav na streho Evrope na Mont Blanc (4810 m). Ledeniki v Centralnih Alpah se spuščajo po gladih granitnih in silnih strminah globoko v dolino. Videli smo krasne potnike. Najlepše so bile barvne fotografije dr. Avčina. Vse predavanje je spremnila simpatična, mehka, občutka polna govorica predavateljice, ki je značila osvojiti vse poslušalce.

Dragoceno, poučno in vzgojno je bilo to predavanje in enakih si kranjski planinci še želijo.

O grafiki in časopisu

Stanje tiskarstva na Gorenjskem ni zadovoljivo — Kako naj se razvijata gorenjski tisk in založniška dejavnost

Že dober mesec bo tega, kar je bil v Ljubljani sestanek časopisnih in založniških podjetij grafičnih delavcev iz vse Slovenije. Na sestanku smo razpravljali o slabem stanju slovenske grafike in o težavah v časopisih in založniških podjetjih. Dnevno časopisje je delno ekonomičneje in pametnejše, če bi s pomočjo podjetij prišla tiskarna do potrebnih strojev in druge opreme in bi na ta način lahko krila vse potrebe gorenjske industrije hitreje in ceneje.

Prav tako je problem izdati n. pr. kakršnokoli brošuro. Venadar je potrebno, da OLO v Kranju ali v Radovljici, SZDL obeh okrajev, kak občinski odbor in druge politične ter družbene organizacije, natisnejo kdaj pa kdaj kako poročilo ali kak drug material. Še več! Vsega tega je še mnogo premalo natisnjene. Celje ima n. pr. že knjige o politično-gospodarskem razvoju mesta po osovoboditvi, ima tudi knjizico o razvoju in perspektivah razvoja zdravstvene službe v mestu itd. Ljubljanski okoliški okraj ima že natisnjeno »Vodič po okraju«, pripravlja pa se izdaja knjizice »Kulture in zgodovinske znamenitosti okraja«. In Kranj ali Radovljica? Vsega materiala ne bi bilo mogoče danes niti natisniti, ker tiskarna ne bi zmogla tega. A bo vendar treba mislit tudi na to.

Tiskanje osrednjega gorenjskega glasila »Glas Gorenjske«, je za tiskarno že velik problem. Precej noči so že izgubili tiskarji, pa tudi novinarji, če so hoteli, v trenutku, ko je nastala kaka nepredvidena ovira, da bo list pravočasno izšel. Če izide list na 8 straneh, se tiskarsko skoraj dva dni, saj zastrel (in edini) stroj natisne na uro le tisoč izvodov. Uredništvo namreč izdajati list na 8 straneh in ga postopoma povečati na 10, vendar pred izpolnitvijo strojnega parka v tiskarni to ne bo mogoče.

Zato je zelo umesten sklep Okrajnega odbora SZDL v Kranju, naj bi se tiskarna in »Glas Gorenjske« združila v eno podjetje in sicer ločeno v upravljanju, pri podjetju pa naj bi se osnoval poseben sklad, v katerega naj bi se stekala sredstva — prispevki raznih podjetij, organov oblasti in organizacij, za razvoj tiskarske in časopisne založniške dejavnosti na Gorenjskem. Brez sodobne tiskarske časopis ne bo mogel načelno predovati — da ne govorimo o perspektivah, ki jih ima pri sedanjem stanju v tiskarni založniške dejavnosti — brez časopisov, drugih publikacij in založniške dejavnosti, pa bi tudi tiskarska izgubila svoj družbeni pomen.

S skupnimi naporji upamo, da nam bo uspelo narediti marsikaj. Pri tem pa seveda računa, da se založniška dejavnost na Gorenjskem ne bo več, če ji ne bodo načeli oblastni organi podjetij in organizacij ter vseh delovnih ljudi na Gorenjskem.

OBRAZI IN POJAVI

Za zabavo ali za denar?

Pred dnevi so Ljubljanci s posmem razpravljali o na videz nedolžni zadavi. Nek naivnež je namreč predlagal, naj bi se z zakonskimi predpisi prepovedalo igranje taroka po ljubljanskih kavarnah.

Na prvi pogled smešen predlog! Saj je tarok res tako »nedolžna«, pa tudi »inteligentna« in kar je glavno, družabna igra, ki je mnogim prijetno razvedrilo v prostem času...

Vendar ima tarokiranje v javnih lokalih tudi svojo senčno stran. Je namreč zelo primerja oblika, da se preko in mimo njega vrine na kavarniška omizja tudi igranje na slepo srečo, za denar — hazard.

Tudi v »Evropi« v Kranju so najprej igrali samo tarok. Toda sčasoma so prešli na druge igre. Najprej so igrali za zabavo, danes igrajo za denar. Oni dan sem jih opazoval, ko so »ferblali«. Niso igrali za majhne denarje. Zato kar drže govorice, da je ta ali oni pustil v enem večeru sosedu pri mizi tudi po več tisočakov.

Kaj mora »Evropa« res podedovati vse senčne strani predvojne »Stare pošte«? Toda te stvari se ne dogajajo samo

v »Evropi«, marveč tudi drugod, po drugih kavarnah in gostilnah. Na Javorniku je v gostilni pri Muleju pred 14 dnevi patrulja Ljudske milice odkrila kvartopirske družinice, ki se bo moral zagonjavati pred sodnikom za prekrške. Zato ni čudno, da pošteni državljanji zahtevajo, naj se prepreči hazard, ki ga samo napačno imenujejo.

Torej ima naivnež, ki je predlagal zakonsko preganjanje taroka, vendarle v nečem prav. Moti se samo, ko predлага, naj se z administrativnim ukrepom prepove tarok. Če pa razumemo pod tarokom vse tisto škodljivo, slabo in razvratno, kar pod imenom »tarok« spet pozkuša dobiti v naših javnih lokalih svoj »prostor pod soncem«, potem ne moremo drugače, kot da se priključimo njegovemu mnenju, pa najsiti je še tako naivno in zasmehovano. Dodali bi le: Z zakonskimi predp

Pismo iz Gosteč Nesreča s starim razstrelivom

so še vedno pogoste

V Gostečah pri Škofji Loki organizirale predavatelje za so zimski meseci res živhani. Kmetijstvo, higieno, prvo pomoci in drugo.

Ob zaključku tečaja je bila prirejena okusna razstava kuharskih dobrot, katero si je ogledalo veliko štivilo ljudi iz bližnje in daljne okolice.

Požrtovanih kuharic Ani Starman iz Godešiča se žene in dekleta iskreno zahvaljujejo.

Iz Medvod

Na občnem zboru UROJ so ob navzočnosti 33 članov izvolili nov upravnih odbor s tov. Buncem na čelu. Sprejeli so načrte za nadaljnje delo. Razvila se je živahnega debata o problemih rezervnih oficirjev v Medvodah. Ugotovili so nekatere pomanjkljivosti in napake, ki jih bo treba odpraviti.

Prejšnje čase so v Medvodah večkrat prirejali predavanja v okviru Ljudske univerze. Toda sedaj jih že lep čas ni. Prav bi bilo, da bi potujoča Ljudska univerza obiskala tudi Medvode.

Medvodčani so mnenja, da bi bil tudi ob nedeljah lahko odprt kakšen lokal, kjer bi lahko dobili razne časopise, revije itd. V skrajnem primeru bi jih lahko prodajali na pošti.

Hidrocentrala je v jeseni začela zidati nov stanov. blok, v katerega se bodo stranke že poseti lahko vselile. V novi zgradbi bo prostor za 4 stanovanja.

V Medvodah je bila ustanovljena večerna šola nemškega jezika. Predava profesor z nižje gimnazije v Preski. Pouk obiskuje precejšnje štivo starih in mladih Medvodčanov.

G. F.

POPRAVEK

27. februarja je v začetku članka »Grajski dvor in dvorjani« pomotoma izpadlo nekaj vrstic, ki jih danes objavljamo. V 7. vrstici manjka naslednji stavek: Podjetje ima v svojem sklopu še dva obrata, ki pravzaprav vzdržuje »Grajski dvor«.

Štivilo nesreč s starim razstrelivom je od leta 1945 dalje stalno padalo tja do leta 1952. Tega leta pa so tajništva za notranje zadeve zopet zabeležila porast nesreč s staro municio, ki leži raztresena vsepotovod po poljih in gozdovih. V letu 1952 in 1953 je bilo tudi več smrtnih poškodb. Vse ostale telesne poškodbe pa so toliko težke, da so ponesrečenci invalidi za vse življenje. O teh nesrečah so časopisi že veliko poročali, opozarjali na nevarnosti in opominjali starše, naj pažijo na svoje otroke. Pa vendar, kot izgleda, to še ni bilo dovolj. Otroci se še vedno igrajo z razstrelivom in nesreče so še vedno na dnevnom redu. Stare ročne bombe, municija za puške so prav tako nevarne kot letalske bombe, ki niso eksplodirale, ali pa topovske granate.

V kranjskem okraju je še vedno nekaj ležišč starega razstreliva, tako pa gozdovih, kot pa travnikih in njivah. Ta ležišča so tajništva za notranje zadeve znana in jih bodo strokovnjaki še ta mesec uničili. Kljub temu pa so prav »gotovo« nekje mesta, kjer so partizani zakopali svojo municio, ali pa leži od 1945. leta dalje, ko so jo okupatorji odmetali na svojem begu v kraju, za katere nihče ne ve. Po navadi naletete na tako skrito municijo ravno otroci. Prično se igrat in razbijati po razstrelivu in posledica je smrt ali v najboljšem primeru težke poškodbe in trajna invalidnost.

Mlinar Matija iz Golega vrha je pri košnji našel ročno bombu in jo pobral. V tem hipu je bomba eksplodirala ter mu od-

trgala roko. Drinovec Ciril iz Žežišča je pri igri z bombo izgubil življenje.

Se in še bi lahko pisali o ponesrečenih otrocih, prav tako pa tudi o ponesrečenih v ubitih odraslih ljudeh, ki se z razstrelivom niso igrali, ampak so ga hoteli samo odstraniti. Niso vedeli, da najmanjši premik ali dotik lahko povzroči težko nesrečo. Najbolje je, če najdešemo staro municio, da takoj javimo občinskemu ljudskemu odboru ali pa najbližji vojaški postojanki. Le strokovnjaki znajmo uničiti ali pa odstraniti streliivo tako, da ni nevarno.

Posebno pozornost bodo temu morali posvetiti prosvetni delavci, tako učitelji kot profesori, da bodo učencem in dijakom pravilno tolmačili, da kakšne nesreče lahko pride pri igranju z razstrelivom ali pa tudi z nevečim ravnjanjem. Na roditeljskih sestankih bi morali šolniki tolmačiti staršem, kako nevarno je imeti doma staro municio. Na podeželju je imajo po podstrehah še vedno polno, zlasti puškinih nabojev, s katerimi se potem igrajo otroci. Nesreča se lahko zgodi mimo.

Tajništvo za notranje zadeve je ugotovilo, da imajo podjetja za nabiranje starega materiala po svojih skladisih polno stare municie, ki še ni uničena in je nevarna zlasti delavcem, ki delajo v neposredni bližini ležišč. Zanimivo pri tem je, da podjetja tega niso javila oblastnim organom v strahu, da jim staro material ne bo začlenjen (kar bi bilo edino pravilno), ampak so raje molčala, češ, mi smo ta material plačali, kdo nam bo po potem nastalo škodo povrnili. Taka ležišča starega razstreliva so na Odpadu v Kranju, Škofji Loki in v Tržiču. Koliko škode bi lahko nastalo ob morebitni eksploziji, in tem pa da podjetja verjetno ne razmišljajo, ko staro železo pošiljajo naprej v topilnico. To je, milo rečeno, brezmejna gomotne škode ni bilo, niti ni bilo človeških žrtev, ali kakršnihkoli poškodb.

Invalidski dom v Kamniku bodo razširili. V podaljšku proti Nevljici bo na prostoru razpadajoče kopališke zgradbe zgrajeno novo poslopje, ki bo 40 m dolgo in 16 m široko. Plavilni bazen bo ostal. Ker nizigleda, da bi se dom invalidne mladine v doglednem času preselil na drugo mesto, je komunalni odbor pristal na razširitev. S tem bo reguliran tudi del Cankarjeve ceste, ki bo ena najlepših v Kamniku.

Otok utonil. Blizu invalidskega doma v Kamniku so se otroci igrali na dvorišču sosednje hiše. Neopazno se je ločilo od njih 26 mesecev stara Mojca in stekla proti bližnjemu potoku Mlinščici, ki teče za hišami. Po nesrečnem naključju je padla v deroča in globoko vodo, ki se nekoliko niže v 3 metre visokem slapu izlivla v Nevljico tik poleg Sušovega mosta. Pred izlivom ni nobene brane, ki bi zaustavila otroka. Čeprav so bili tudi takoj na mestu nesreče, je bilo za malo Mojco že prepozno. Mrto so potegnili izpod slapa.

V okolišu Spodnjih Mekinj je to v zadnjih letih že četrto letnik, ki je utonil na sličen način. Nobenega dvoma ni, da bi brane na nekaterih mestih znano zmanjševala nevarnost, imamo tod kar tri prekope, ki dovajajo vodo žagi in tovarnam. Usodno naključje je hotelo, da so vodo spustili v struge še pol ure pred nesrečo, prepaže nekaj mesecev ni.

Lepi uspehi predvojaške vzgoje

V Sloveniji je bila predvojaška vzgoja v radovljiskem okraju še do julija preteklega leta na zadnjem mestu. Zato je bilo več vzrokov. Centri predvojaške vzgoje niso prejemali prav nove pomoči niti od občinskih niti od okrajnega ljudskega odbora. Tudi gospodarske organizacije niso imele pravega zanimalja za izven armadno vzgojo.

Tako so bila vodstva, oziroma predavatelji in obvezniki v glavnem prepričeni sami sebi.

K temu moramo dodati, da tudi sami niso bili preveč delavni in

so se bolj malo brigali za svoje obveznosti. Predavatelji so mla-

dino sklicali skupaj, prebrali njihova imena in jo pustili do-

mov. Zaradi tega je bil odziv

mladine dokaj pričel, saj je pre-

dvajanja predvojaške vzgoje obli-

škvalovalo samo 20–30 odstotkov obveznikov.

Tedaj je vojni odsek v Radovljici podvzpel drugačne mere.

V Železarni na Jesenicah so

organizacijo predvojaške vzgoje,

ki je imela na papirju 450 mla-

dincev, razpustili in ustanovili

novo enoto, zamenjali predav-

atelje in komandirje. Vodstvu

podjetja pa so prikazali nujnost

obstoja formacij predvojaške

vzgoje in podjetje jim je šlo v

vseh ozirih radevuje na roko.

Tak postopek so napravili po

vseh centrih in na ta način do-

bili točno evidentni mlađih ob-

veznikov v okraju. Tudi pri

OLO in predsedniku Milanu

Kristanu so voditelji predvoja-

ške vzgoje našli polno razumevanje in tako je življenje po

centrih lepo zaživelno. Skupaj s

prosvetnimi oblastmi so v okraju

nastavili nove voditelje in

prešli k organiziranemu delu.

Prva naloga vodstva predvoja-

ške vzgoje je bila, da zainteresira

so predavanja občinske ljudske

odboje in vsa podjetja, ne samo Železarno. Prav tako

skim materialom in reliefi, kjer vidimo, kako delujejo plini na človeško telo. Na Bledu kabinet se ni tako lepo opremljen, čeprav imajo zato enake pogoje kot na Jesenicah in v Radovljici. Vzrok temu je prav gotovo v nerazumevanju odgovornih predvojaško vzgojo.

To delo je rodilo dober sad. Danes imajo predavatelji pri svojih urah veliko udeležbo. Pocentri je na vsakem predavanju prisotnih povprečno 92 odstotkov mladine. Prav tak na predek je tudi v Železarni. V lanskem avgustu so bili od 204 neopravičeno odstotni, letos v januarju pa je neopravičeno izostalo samo še 33 obveznikov. Sedaj pripravljajo centri skupaj z vojnim odsekom veliko patrolno tekmovanje s smučmi, seveda, v kolikor jim ne bo južno vreme pobralo snega.

S sodišča

*

A. R. iz Sr. Bitnja pri Kranju je ponoči dne 2. 7. 1953 odnesel izpred stanovanja Janeza Šifrigerja v Zabnici 20 komadov smrekovih desk, vrednih okoli 6.000 din. Prav tako pa je dobro 14 dni pozneje na škodo Marije Lužar iz Zabnice vzel 20 komadov smrekovih desk v vrednosti 8.000 din. Pred sodiščem se je oboženi izgovarjal, da je tativno izvršil vedno v vinjenem stanju in da nikakor ne more pojasniti, čemu je te deske pravzaprav vzel. Sodišče pa temu zagovori ni verjelo, pa tudi priče o oškodovanci niso govorili v njegov prič. Obsojen je bil na 5 mesecev zapora.

*

J. K. iz Strahinja pri Naklem je dne 21. 4. 1953 v popoldanskih urah vadil vožnjo z motornim kolesom, ker se je ravno v tem času pripravljalo na Šferski izpit. Tako je vozil po cesti Naklo – Pivka in je klub temu, da je videl nasproti prihajajočega voznika z vprežnim vozom, začel pred konji obračati. S tem je splašil konja, da sta se po-

gnala v tek in zlomila oje. Voz je padel voznik Zaplotnik Viktor in dobil odrgnine na desni senčni in ostalih delih telesa. Na voz je sedela tudi njegova hčerka Olga Zaplotnik, ki je prav tako kmalu padla in dobita po telesu lažje poškodbe. Sodišče je oboženca spoznalo za krivega, ker je z vožnjo kršil cestno prometne predpise in ga obsojilo na mesec in 15 dni zapora.

*

M. B. in R. K., oba iz Mlake pri Predosljah, sta v teku leta 1953 dvakrat sekala les v tujih gozdovih. Tako sta enkrat odpeljala z gozdnim parcele, ki je pod upravo občinskega odbora Predoslje, 2 debela borovca, ka-

sneje pa sta še na dveh drugih privatnih parcelah posekala po 1 borovec, z namenom, da jih odpeljeta. Lastniki so jima to preprečili. Gozdne tativne so precej pogoste in ob upoštevanju te okolnosti je sodišče prvega obojenca obsojilo na mesec in 15 dni zapora, drugega pa

Iz Kamnika

V proslavo dneva žena bo »Slovenska lidarnost« ponovila dramo »Sveti plamen«, na praznik pa bo akademija z izbranim programom.

*

Komunalni odbor MLO Kamnik je v februarju na dveh sejih pretresal vprašanje kategorizacije zgradib in se po vprašanju drugih mest zedinil za očenjevanje po točkah. Določil je tudi gradbene kompleksne odprtice od Godiča, pri čemer je upošteval trase bodoče avtomobilске tranzitne ceste kakor tudi za zaščito najboljše orne zemlje. Za industrijo je rezerviran pas ob Bistrici do Bakovnika. Ko bo na podlagi določenih gradbenih prostorov napravljen regulacijski načrt, bo konec divnih gradb, ki povzročajo občine toliko preglavic.

*

Invalidski dom v Kamniku bodo razširili. V podaljšku proti Nevljici bo na prostoru razpadajoče kopališke zgradbe zgrajeno novo poslopje, ki bo 40 m dolgo in 16 m široko. Plavilni bazen bo ostal. Ker nizigleda, da bi se dom invalidne mladine v doglednem času preselil na drugo mesto, je komunalni odbor pristal na razširitev. S tem bo reguliran tudi del Cankarjeve ceste, ki bo ena najlepših v Kamniku.

*

Otok utonil. Blizu invalidskega doma v Kamniku so se otroci igrali na dvorišču sosednje hiše. Neopazno se je ločilo od njih 26 mesecev stara Mojca in stekla proti bližnjemu potoku Mlinščici, ki teče za hišami. Po nesrečnem naključju je padla v deroča in globoko vodo, ki se nekoliko niže v 3 metre visokem slapu izlivla v Nevljico tik poleg Sušovega mosta. Pred izlivom ni nobene brane, ki bi zaustavila otroka. Čeprav so bili tudi takoj na mestu nesreče, je bilo za malo Mojco že prepozno. Mrto so potegnili izpod slapa.

V okolišu Spodnjih Mekinj je to v zadnjih letih že četrto letnik, ki je utonil na sličen način. Nobenega dvoma ni, da bi brane na nekaterih mestih znano zmanjševala nevarnost, imamo tod kar tri prekope, ki dovajajo vodo žagi in tovarnam. Usodno naključje je hotelo, da so vodo spustili v struge še pol ure pred nesrečo, prepaže nekaj mesecev ni.

Jože Pogačnik

Cuderman in Zicherl, oba iz Kranja, ki sta dosegla po 8.5 točke od 12 možnih; 3.–5. mesto si delijo Bavdek in Pogačnik iz Kranja ter Strmbel z Jesenicami s 7.5 točke; 6. Misjak Kranj s 7 točk; 7. Fajon Kranj 6.5 točke; Korošec Jesenice s 6 točk; 9.–10. mesto si delita Roblek in Zorman; 11.–12. Galof in Jan in zadnje 13.

Kako naj bi se v prihodnosti razvijal Kranj

Izdelan je urbanistični program - Vsak volivec bi moral povedati svoje mnenje o osnutku - Osnutek na vpogled vsem državljanom v stavbi Projektnega biroja

Ze v letu 1953 je Ljudski odbor mestne občine v Kranju dal pobudo, da se izdela generalni urbanistični načrt, po katerem naj bi se v prihodnosti razvijalo mesto. Sedaj je izdelan prvi del tega načrta, nekaka prva priprava za ta načrt — urbanistični program.* Izdelana je bila v Projektnem biroju v Kranju, naredili pa so jo tovariši ing. Marijan Šorli, Stane Šwigelj in ing. Janez Sraka.

Ni treba posebej poudarjati, kako velik pomen ima predloženi program za razvoj mesta Kranja. Če bo program sprejet, bo po njem izdelan generalni urbanistični načrt, po tem načrtu pa se bo učialo in rekonstruiralo potem vse mesto. Zato je treba predloženi program tam ljiči pretresti, preden bi ga sprejel ljudski odbor. Zato je ljudski odbor sklenil, dati vse te osnutke v javno razpravo. Program in osnutek bosta v marcu razstavljena v veži Projektnega biroja (bivša Škofija).

Naj povemo še to, da se doslej niti o komunalni dejavnosti niti o investicijskih gradnjah v mestu ni dosti javno razpravljalo, da pa se je zato v privatnih razgovorih in pri domačih omizjih toliko žolčneje in morda tudi nekritično govorilo o vseh teh problemih.

Zaželeno je, da bi bilo v tem pričeru obratno. Uredništvo bo dalo vsakomur, ki bi želel dati k predloženim načrtom svoje pripombe, na razpolago stolpeč listu.

Zakaj in kako je nastala nova urbanistična zasnova Kranja

Urbanistično planiranje je zaradi vse večjega dotoka prebivalstva in zaradi naravnega razvoja neprirasta prebivalstva, v letu 1980 štelo že približno 30.000 prebivalcev. Na tem številu temelji zaenkrat tudi urbanistična zasnova mesta.

Razen tega je bilo treba pri urbanistični zasnovi upoštevati tudi potrebe različnih proizvodnih panog. Zato je bila celotna proizvodnja razdeljena na območje velike industrije, ki zahteva za pravilen razvoj predvsem primerne naravne pogoje in zvezo z železnico; na majhno, čisto industrijo, ki ne zahteva večjih zemljiških površin; na proizvodno obrt, pri kateri se je moral upoštevati njen navezanost na potrošnika; in na uslužnostno obrt, ki je enakomerno porazdeljena po površini, namenjeni za stanovanja.

Po mnenju komisij in projektantov so osnovni činitelji, ki jih je treba upoštevati pri urbanistični zasnovi naslednji:

1. Velika stanovanjska kriza.

Na prebivalca odpade v Kranju 8,3 kvadratne metre stanovanjske (sobne) površine, medtem ko je normalno povprečje 10–15 kvadratnih metrov. Nad 70% stanovanj v Kranju je takih, da ima v njih posamezen stanovalec manj kot 10 kvadratnih metrov površine. Normalno naseljenih stanovanj pa je le 25%.

Razen tega se vozi dnevno na delo v Kranju okoli 3600 oseb, od tega dobre tri četrtine iz krajev, ki so oddaljeni od Kranja več kot 5 kilometrov. Če bi bili v mestu ugodni pogoji za naselitelje, bi se prav gotovo dobršen del teh ljudi naselil v Kranju.

Če upoštevamo vse te podatke, potem bi Kranj rabil v obdobju 10 let, vsako leto 200–250 novih stanovanj, da bi se odpravilo sedanje pomanjkanje. Za ta stanovanja so v urbanistični zasnovi že okvirno določeni prostori v stanovanjskih predelih mesta.

Pri razčlenjevanju stanovanjske površine pa je treba upoštevati velik odstotek samcev, kar je tipično za industrijsko mesto, ki se naglo razvija, in precejšnji odstotek srednjih gospodinjstev (4–6 članov).

2. Izredno dnevno gibanje delavstva. Skoraj tretjina vseh zaposlenih v kranjskih ustanovah in podjetjih, stanuje več kot 3 kilometre daleč od delovnega mesta, 860 oseb pa se vsak dan vozi na delo v druge kraje.

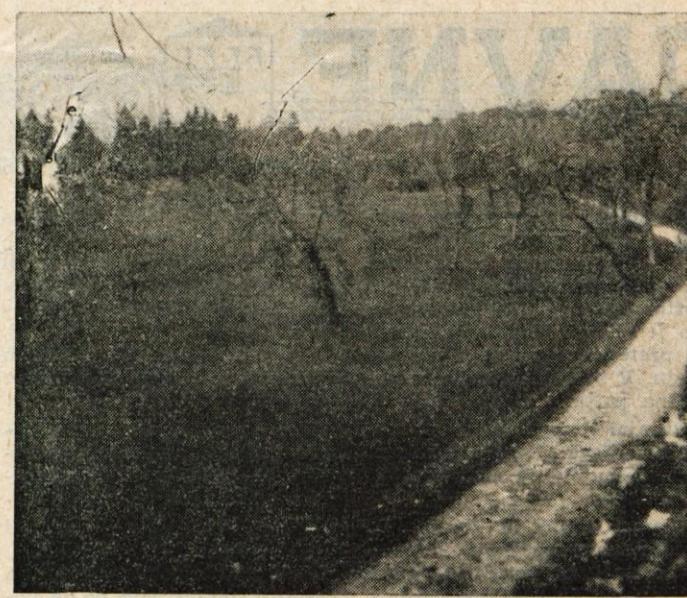
Iz cone, ki je od 3 do 5 kilometrov oddaljena od mesta, prihaja v Kranj dnevno 22% delavcev in uslužbencev, iz cone od 5 do 10 kilometrov 55%, od 10–15 kilometrov 18%, od 15–20 kilometrov 3% in nad 20 km 2%. Prav gotovo se posledice brezbrane oddaljenosti od delovnega mesta pokažejo tako v znižani delovni storilnosti kot v prekomerni izčrpanosti zaposlenih.

Ce prištejemo k delavcem in uslužbencem, ki se vozijo na delo v Kranj, še povprečno družino, potem vidimo, da teži v mesto 9360 novih prebivalcev. Seveda vsi v mesto ne bi prišli, tudi če bi bilo dovolj stanovanj. Vendar računačo, da bo mesto

* Urbanistični program je zbirka podatkov in analiz, ki so zbrani v posebni knjigi. Rezultat vseh teh študij pa je naizorni prikazan v urbanistični zasnovi, ki vsebuje tudi glavne poteze bodočega razvoja mesta.

območje, ker je že velik del sveta pozidan, vendar bi bilo po načrtu še vedno pametno nekmečke gradnje v teh vaseh ustaviti, da bi obdržali Kranju bližnje kmetijsko zaledje. Vasi Rupa in Gorenje sta popolnoma izločeni iz zazidljivega območja. Tukaj je dovoljeno obnavljati kmečke zgradbe. Iz zazidljivega območja izpada tudi tzv. »Savska vas«. V teh predelih niso dovoljene nove gradnje, niti bistvene prezidave že obstoječih poslopij. Gorenja Sava pa pada v industrijsko območje in zato na tem področju niso dovoljene gradnje novih stanovanj in drugih objektov družbenega standarda, niti obnavljanje obstoječih hiš, razen najnujnejših vzdrževalnih del.

Ves svet izven zazidljivega območja, naj bi bil po predlogu načrta nezazidljiv.

Le malokatero mesto se lahko ponaša s tako veliko zeleno površino v centru kot je bivši Majdičev otok v Kranju

ZELENE POVRSINE

Zeleni površine se v predloženi skici po obdelavi ne razlikujejo, po svoji funkciji pa se dele v zaščitne zelene pasove, parke, igrišča in nasade med zazidanimi površinami.

Zeleni pasovi ločijo med seboj posamezne predelne mesta; industrijsko območje od centra, center od stanovanjske zone in stanovanjske soseske med seboj. Zaščitni zeleni pasovi dele tudi površin za parke in nasade.

Dosedanji razvoj mesta je obkrožil vasi Huje in Klanc, ki bosta počasi izginili v organizmu mesta. Prav tako mesto obsega svet Struževega, Cirč in Primskovega. Na Primskovem naj bi bila meja mesta Jezerško cesta, tako da bi bil vzhodni del vasi s primskovskim poljem zaščiten. Stružovo in Cirče sta vključeni v stanovanjsko

Parki so zelene površine v okviru zazidljivega področja, ki imajo še posebej gojene nasade in urejena igrišča za otroke in športnike.

V okviru zazidljivih površin ostanane pri gradnji posamezni (manjši) predeli nezazidani. Te nezazidane površine bi se po načrtu uredile kot parki, oz. nasadi. Take zelene površine v skici niso posebej označene.

Kako naj bi izgledal CENTER

Za center mesta bi se smatali projekt za ureditev tega dela mesta. Zato so v urbanistični skici v starem delu mesta vnešene le glavne poteze prometne ureditev in razmestitev javnih zgradb.

Severni del centra bi bil po predloženem načrtu upravno, kulturno in gospodarsko središče mesta.

Ker je center v prometnem težišču mesta — na eni strani je železniška postaja, na drugi pa bi bila nova magistrala — je po predloženi urbanistični zasnovi razbremenjena prometna mreža v centru hitrega voznega prometa.

Ureditev in poživitev starega mesta je velik problem, ki pa še ni dokončno obdelan. Manjša izločeno, ker je načrt za kajko kulturno-spominska, hišinska, sociološka in gradbeno tehnična analiza. Šele ko bodo narejene te analize, bo mogoče

stanovanjski predel obsegata 197.500 ha in leži na ravni na levem bregu Save. Predel je omejen na eni strani z obodno cesto, na drugi strani pa z novo mestno magistralo. Izpadne ceste pa dele celokupno stanovanjsko površino v več delov.

Po načrtu naj bi se na ta način uredile naslednje stanovanjske skupnosti: Stružovo na 8,4 ha z 280 novimi prebivalci, tako da bi imelo skupno 630 prebivalcev, Zlato polje na 23 ha z 2462 novimi prebivalci (skupno 3450), Malo polje na 35,3 ha s 4600 novimi preb. (5300), Primskovo z Gorenjskim, Rupo in delom Klanca na 40 ha, s 509 novimi prebivalci (3000), Huje in del Klanca na 29 ha z 2150 novimi prebivalci (2900), Planina na 39,2 ha s 4107 novimi prebivalci (5880), Cirče na 23,1 ha s 1051 novimi prebivalci (1733) in Center na 27,4 ha s 657 novimi prebivalci.)

Te stanovanjske skupnosti, terti, četrti, ali kakor se bodo pač imenovale, bodo imele lastne trgovine in uslužbene obrti. Razen tega bodo imale posamezne stanovanjske skupnosti svoje posebnosti z ozirom na teoretske prilike, način zazidave, tradicijo ipd.

Več stanovanjskih skupnosti bo vključenih v stanovanjsko sosesko, katere središče bo ljudska šola. Kranj naj bi imel predvidoma naslednje stanovanjske soseske: Center, Zlato polje, Primskovo, Huje, Drulovka* in Stražišče.

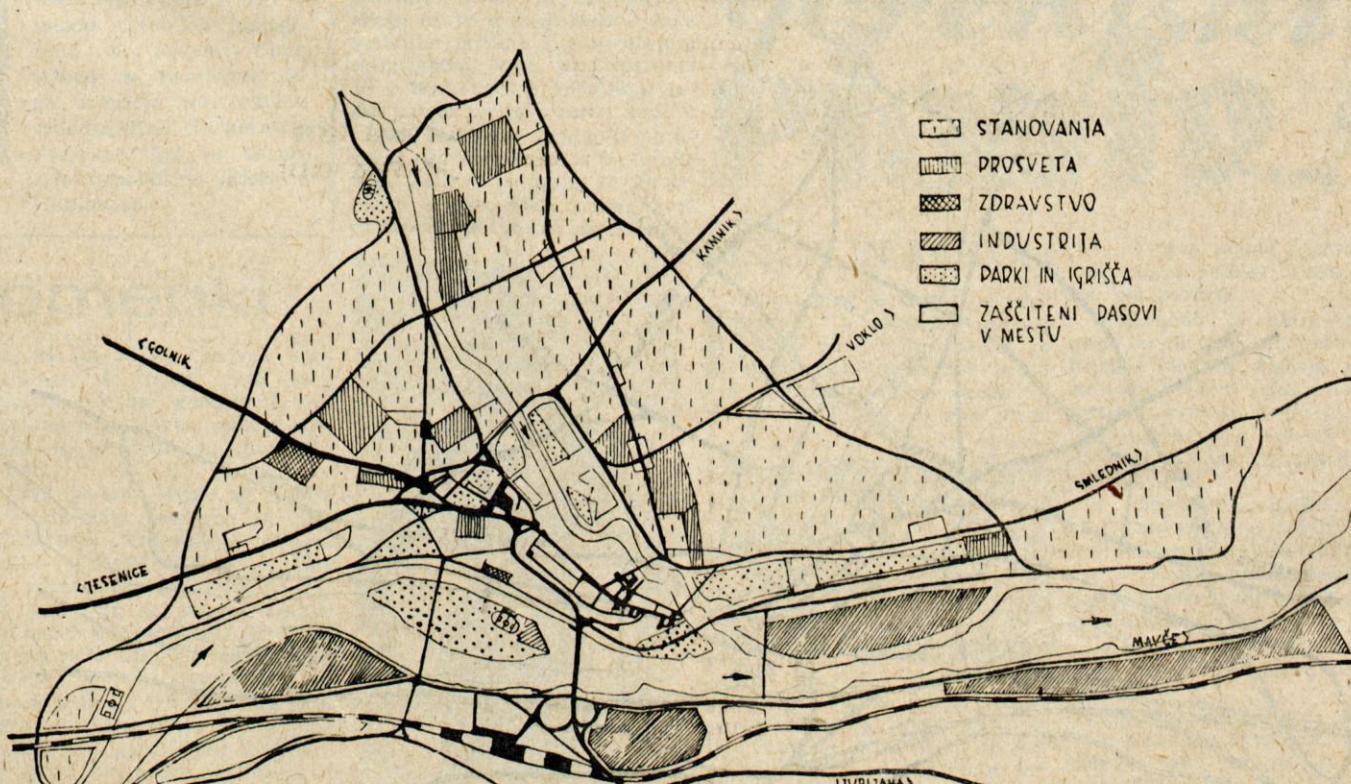
Načelo soseski bi omogočilo smotriti razvoj mesta. Soseska bi bila organsko zaključena celota, ki bi imela poleg stanovanj vse tiste zgradbe in naprave, ki so potrebne za vsakdanje življenja. Te zgradbe in naprave bi bile v soseski urejene tako, da bi bile vsem prebivalcem čim bolj pri roki. Do šole bi imeli otroci največ kilometer hoda v središču mesta in največ 1,8 km v perifernih naseljih. Trgovine pa bi bile oddaljene od potrošnikov največ 500 metrov.

Soseska bi bila točno omejena s prometnimi cestami. Promet bi bil urejen tako, da otroci na poti v šolo ne bi prečkali prometnih cest. V primerih, ko bi prometna cesta rezala sosesko (Golniška cesta), bi bile poti za pešce speljane v podhodu ali nadhodu. Soseske bi bile ločene med seboj z zelenim pasom.

Na urbanistični skici sta točno določena lokacija in obseg posameznih sosesk.

Prva faza del pri razdelitvi Kranja na soseske bo opravljena, ko se bo Kranj na levem bregu Save razdelil s cesto proti Šenčurju na dva dela. Tako bi dobili severno in južno področje mesta ter Stražišče. Ta razdelitev bi ustrezala tudi za poznejšo razporeditev nižjih gimnazij, ki bi bile tri: prva za severni del mesta (sedanja ljudska šola), druga za južni del mesta na Planini in tretja za desni breg Kranja v Stražišču. Višja gimnazija bi bila kot določeno ena in bi ostala v sedanjem poslopju.

* Stanovanjska soseska v Drulovki, ki bi obsegala vasi Drulovki, Cirče, Hrastje, Orehek in Breg, se ne bi krila z upravnimi mejami občine, vendar bi bila vključitev vseh naštetih vasi v stanovanjsko sosesko za prebivalce zelo prikladna. Zbrvo preko Save bi se vse te vasi tako približale druga drugi, da bi n.pr. otroci ne imeli v šolo, ki bi bila zgrajena v središču soseske, več kot 1,5 km hoda.

Urbanistična zasnova Kranja, na kateri so že vidni obrisi bodočega mesta

Izdelan je urbanistični program mesta Kranja

JAVNE ZGRADE

Ljudski odbor mestne občine bi zasedel poleg stavbe, v kateri je že sedaj, še Peterčkovo hišo in poštno poslopje. Za glavno pošto je namreč dosedanja zgradba pretesna in na neprimerenem kraju. V stavbi bi ostala le po-možna pošta.

Okraini ljudski odbor rabi poleg sedanega poslopja nov trakt, v katerem bi bili tudi prostori za sodišče.

Glavna pošta in banka. Po predloženem osnutku naj bi stali na poslopji za banko in pošto drug poleg drugega na prostoru sedanje rešilne postaje. To je prometno najugodnejši prostor, ki je na razpolago. Razen glavne pošte in pomožne pošte v starem delu mesta (sedanja pošta), bi bila potrebna še pošta na železniški postaji. Sedanj prostori banke poleg gledališča bi se lahko preuredili v kavarne.

Avtobusna postaja bi bila v podaljšku parka Svobode, med domom kulture (Sindikalni dom) in zgradbo OLO. Glavna avtobusna postaja z garažami pa je predviđena poleg železniške postaje.

Železniška postaja bo preurejena in povečana. Pred njo je predviđen trg, ki bi bil v isti višini kot industrijska cesta, torej za eno nadstropje niže od tirov. Glavna hala postajnega poslopja bi bila v isti višini kot podzemeljski dostopi do otočnih peronov, a bi vendar imela dnevno svetlubo. To je redka prilika, ki jo nudi teren in jo bo treba izkoristiti.

Dom kulture bi bil Sindikalni dom, na katerega bi bil priključen blok tiskarn. V zgradbi bi bili prostori za vse množične organizacije.

Trgovska in gostinska zbornica bo zgrajena med poslopjem OLO in Pokojninskim zavodom.

Gasilski dom naj bi bil po mnjenju gasilcev poleg Puščavnika na Jezerski cesti, od koder so ugodne zvezze na vse strani.

Razstavišče naj bi se uredilo med Jezersko, Blejsko in Stoši-

čevu ulico, ker je to prometno zelo ugoden prostor. V prvi vrsti bi se zgradila hala, ki ne bi bila uporabna samo za razstave, marveč tudi za festivala, zborovanja, športne prireditve itd. Razen hale, lokalov in stranskih prostorov, bi bile tu tudi proste površine.

Kino dvorana bi bila na Župariji (poleg Pokojninskog zavoda). Ta prostor bi bil zaključen z blokom, ki bi imel v pritličju lokale, v nadstropjih pa stanovanja.

Gledališče bi ostalo v sedanjih prostorih, predvidena pa je povečava odra na sedanje dvorišče in povezava gledališčega poslopja z blivo Kušlanovo hišo, kjer bi bila hala in kavarna.

Glasbena šola bo povečana na račun sosednjih zgradb. Imela bo tudi koncertno dvorano. To je izhodišče za ureditev Pungrata.

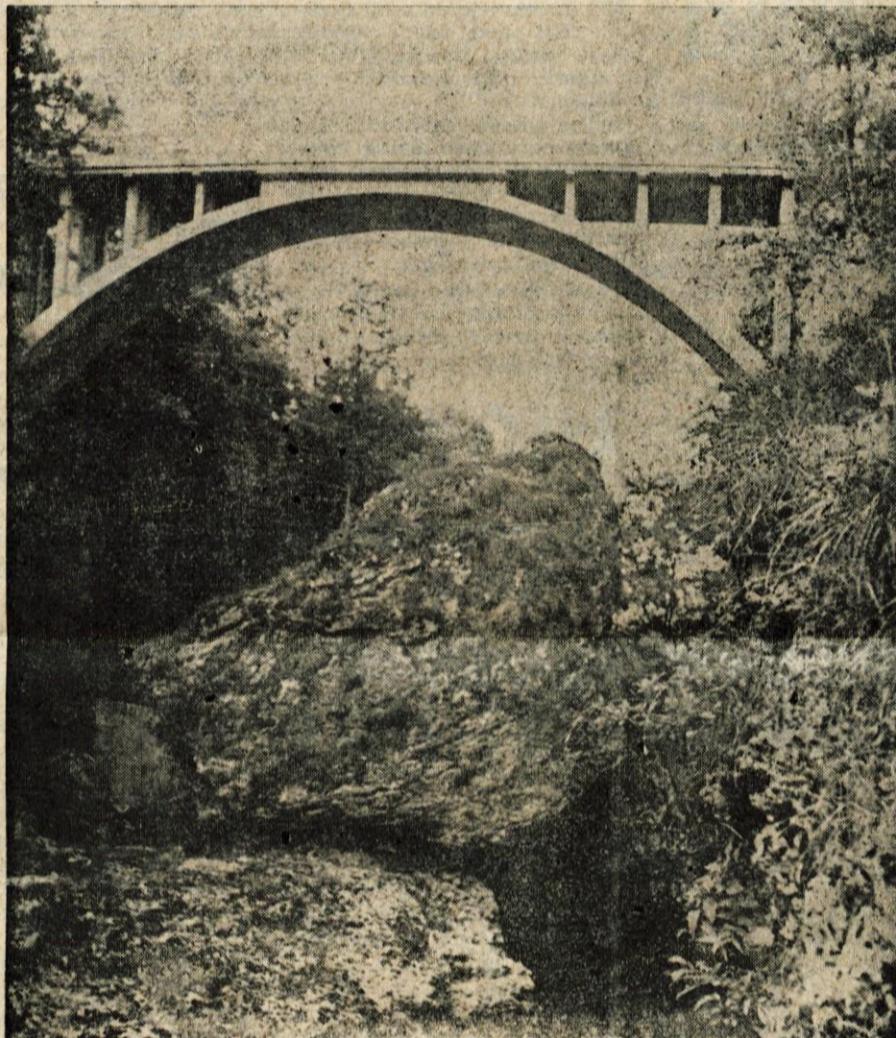
Glavni muzej bi bil v gradu

Fizkulturni dom bi ločil športni park na bivšem Majdičevem otoku od hidrocentrale.

Tržnica bo urejena v središču starega mesta. Prostori zanj bi dobili z odstranitvijo Podrtine in skladisca poleg tovarne mila. Če odstojemo prometne površine, ostane za tržni prostor 1500 kvadratnih metrov površine, kar je enako tržnemu prostoru na Titovem trgu ali dvakrat več kot tržni prostor na Pungratu. Z novim mostom preko Kokre bi resili tudi vprašanje spravljanja voz in konj. Na Hujah bi se namreč uredila gostilna s hlevi. Na ta način vozovi ne bi obremenjevali prometa v mestu.

Glavni hoteli bi bili predvidoma trije. Stara pošta bi bila centralni hotel z vsemi prostori za družabne prireditve. Za poslovne ljudi bi bila posebna restavracija s prenočišči ob železniški postaji. Za turiste, ki izhodišče za ureditev Pungrata.

Glavni muzej bi bil v gradu

Star železobetonski most na Primskovem bo ponovem urbanističnem programu znatno razbremenjen. Promet se bo odvijal preko novega mostu

INDUSTRIJSKI PREDEL

Industrijsko območje bi se raztezalo vz dolž desnega brega Save. Nekako centralno lego v tem industrijskem bazenu bi imela železniška postaja, kar je zelo ugodno. Če k temu pristojemo še neposredno bližino Save, potem lahko ugotovimo, da so na tem področju dobrí pogoji za razvoj industrije.

Razen tega je v omenjenem bazenu že doslej skoncentrirana večina kranjske industrije. Izjeme so samo tovarna gumičevih izdelkov »Sava«, Industrija bombažnih izdelkov in »Pleterina«, ki so se vrnile med stanovanjske predele mesta. Za »Savo« in IBI je že sklenjeno, da se ob prvi priliki preselita na ugodnejši prostor.

Industrijsko območje se v perspektivi lahko raztegne ob Savi do Cirča in proti Severu do Police. Na prostoru od Struževega do Police naj bi se po načrtu začele razvijati manjše industrije in večje obrti (»Roleta«, Lesno-industrijska podjetja, gradbeni podjetja itd.). Na tem področju bi se lahko prav dobro uredilo cestno omrežje, razen tega pa bi vsa ta podjetja lahko dobila tudi železniški industrijski tir. Vendar za enkrat ta skupina podjetij še ni programsko obdelana in zato tudi ni vnesena v skico.

Prostor severozapadno od železniške postaje je prav tako še neizkoriscen. Na tem prostoru bi se dalo zgraditi kako manjše industrijsko podjetje. Na prostoru med »Iskro« in »Planiko« pa je predviđena zgraditev nove kranjske klavnice.

Prostor v bližini železniške postaje pa je rezerviran za razna skladisca in za povečanje postaje. Vendar je trenutno stanje še neurejeno in bo podrobni program za načrtno zazidavo tega prostora treba še izdelati.

PROMETNO OMREŽJE

Predvsem je bilo treba rešiti vprašanje železniške postaje v Kranju. Doslej je bilo izdelanih že več predlogov za premestitev železniške trase, vendar so bili vsi zavrnjeni. Ker je po predloženem načrtu industrijski bazen razvrščen ob železniški trasi, premestitev ne more priti v poštev. Razen tega leži po mnenju projektantov z ozirom na razvoj mesta postaja zelo ugodno in ne zavira razvoja mesta.

Seveda bi bilo treba železniško postajo primerno urediti in povečati, razen tega pa ublažiti ostre ovinke pri vstopu na postajo, da se omogoči hitrejši promet.

Cestno omrežje naj bi bilo po načrtu urejeno po načelu differenciacije, tako da bi vsaka cesta služila le svojemu namenu (cesta za hitri promet, industrijske ceste, obodne ceste, stanovanjska cestna mreža itd.).

Velika avtomobilска cesta Jesenice — Ljubljana ni vrisana v predloženi skici, ker je že vnesena v urb. načrt Stražišča. Smatralo, da ne bo tako hitro zgrajena. Zato je za Kranj važnejše, da uredi za enkrat transitni promet po cestah za hitri promet, ki bodo vezale Kranj z zaledjem.

Ceste za hitri promet ali izpadne ceste bi tvorile ogrodje za razvoj mesta. Cesta Jesenice — Smlednik bi bila nova mestna magistrala, ki bi vezala Kranj po vsej njegovi dolžini. Na magistralo pa bi se priključile izpadne ceste proti Golniku, Predvoru, Jezerskem, Kamniku in Vokljam na eni strani in proti Stražišču na drugi. Ob teh ce-

stah ne bi bilo dovoljeno graditi.

Obodne ceste bi povezovali med seboj periferijo mesta.

Industrijska cesta bi povezala med seboj industrijo in železniško postajo.

Cestna mreža center bi nastala z izpopolnitvijo sedanega cestnega omrežja, ki bi bilo novo mestno magistralo razbremeno hitrega prometa.

Stanovanjska cestna mreža bi bile merne ulice, ob katerih je dovoljeno graditi. Po sredini stanovanjske zone pa bi tekla močnejša stanovanjska cesta, ki bi

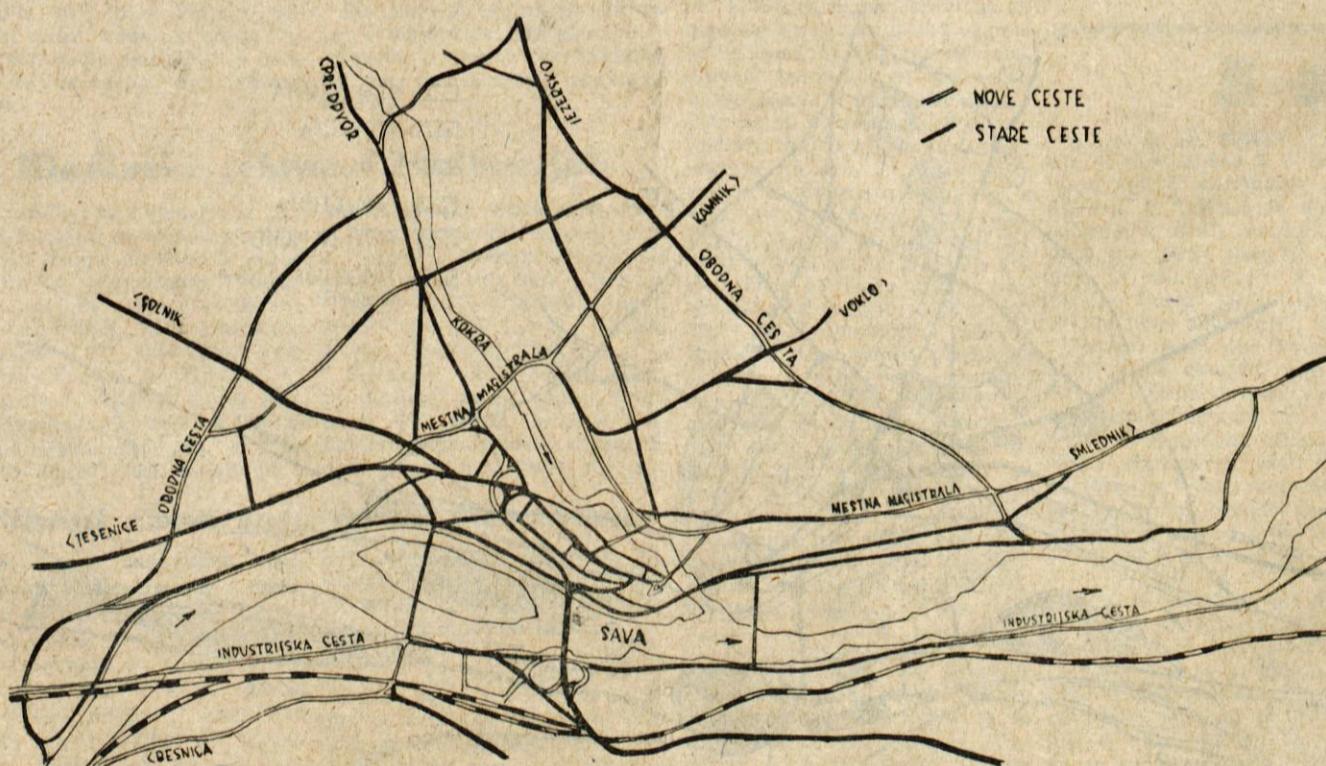

Edina zveza med Klancem in centrom je star leseni most

povezovala med seboj posamezne stanovanjske skupnosti, tзв. stanovanjska krožna cesta.

Razen tega bodo urejene tudi poti za pešce, ki pa v skici niso vrisane. Potekale pa bi križem križem po zazidalnih in zelenih površinah.

To bi bile v kratkem najosnovnejše poteze novega urbanističnega programa. Urbanistični program bo skupno s skicami, kot smo povedali že uvodu, razstavljen v marec mesecu v stavbi Projektnega biroja (bivša škofija). Zaželeno je, da bi si kar največ ljudi ogledalo razstavljeni program in da ločno k programu svoje pripombe. Pismene pripombe sprejema Gošpodarski svet LOMO — tajništvo v Kranju.

Skica prometnega omrežja po novi urbanistični zasnovi. Javneprometne žile bodo ob robu mesta.

Uredništvo razpisuje javno anketo o urbanističnem programu

Trije najboljši odgovori bodo nagrajeni enkrat z dva tisoč dinarjev. Pripombe k osnutku poslati do 31. marca našemu uredništvu.

10.000 padalcev nad BERLINOM

Načrt, ki je bil dolgo časa nepoznan, a je bil pred nedavnim objavljen, razkriva, da bi 10.000 angleških padalcev v sočasju z berlinsko policijo moralo pristati v Berlinu in zrušiti nacistični režim že 1942. leta. Zakaj se to ni zgodilo, pa preberite v spodnjem odstavku.

Harry Sedermann. — Če ste bil napram Sedermannu nevsiljiv in odkrit. — Verjetno zradi tega — pravi Sedermann — ker je vedel, da najinih pogovorov ne bom posredoval njegovemu šefu. — Med nekim razgovorom je Nebe pripovedoval švedskemu policiju o načrtu, ki ga je skoval skupaj z grofom Heldorfom, upravnikom berlinske police. Kolikor je bil ta načrt pustolovski, toliko bolj je bil tudi enostaven. Nebe in Heldorf sta ga hotela uresničiti z angleško pomočjo. Nad Berlin naj bi se spustilo deset tisoč angleških padalcev, ki bi pod zaščito oborožene berlinske police zasedli Reichskanzlei in ujeli Hitlerja in člane njegove vlade. Drugi odred police bi moral izkoristiti razburjenje in paniko in pozapreti vse nacistične glave.

Leta 1942 se je službeno mudil v Berlinu. Tedaj je prišel v stik s predstojnikom berlinske kriminalne police Arthurjem Nebejem. Čeprav sta pripadala različnim taborom, ju je isto delo precej zbljalo. Nebe je potankosti in Sedermann ga je

proučeval z vso pazljivostjo in zanimanjem. Kmalu je spoznal, da načrt ni nekaj nemogočega in je prav lahko izvedljiv. Imel je vse pogoje, da uspe. Stari policijski delavec je bil z na-

Stockholmu. Med tem časom je ostal v radijski zvezzi z Nebejem in mu sporočil, da ga bo takoj obvestil, kako so razgovori potekli in kakšen je rezultat. Nebe pa je Sedermannu obljudil, da ga bo takoj obvestil, če bo Nemčija hotel napasti Svedsko.

V Stockholmu je Sedermann izročil načrt nekemu članu angleške ambasade, ki ga je izročil svojim nadrejenim. London je bil za načrt zainteresiran, ker je Scotland Yard takoj poslal posebno letalo po Sedermannu. Vendar je Sedermann v Londonu čakalo veliko razočaranje. Merodajni ljudje so bili skeptični in načrtu o zasedbi Berlina niso zaupali. Poleg tega pa tudi niso zaupali Nebeju in grofu Heldorfu, ki so ju imeli za provokatorja. Angliji so bili njeni padalci predragoceni, da bi se spuščali v to pustolovščino. Dolgo časa so razmišljali in na vse Švedove ugovore se je odgovor glasil kratko: ne! Tako je padel v vodo načrt, ki bi potek druge svetovne vojne znatno spremenil.

Sedermann je danes mnenja, da so Angleži naredili napako, ko so odklonili načrt in niso zaupali Nebeju in Heldorfu, ki sta imela resen namen, da zrušita nacistični režim. To potrjuje tudi dejstvo, da sta bila oba visoka funkcionarja nemške police po atentatu na Hitlerja leta 1944 ustreljena.

Harry Sedermann

črtom tako zadovoljen in nadnjim tako navdušen, da je na prošnjo Nebeja obljudil da bo o načrtu poročal Angležem v

Krompir in vitamini

Poleti imamo v naši prehrani mnogo A in C vitamina, ki ga pozimi v zgodnji spomladni, ko nimamo sveže zelenjave, zelo pogrešamo. Smo v času, ko tvojijo glavne obroke naše prehrane ravno krompirjeve jedi. Znano je, da krompir ne vsebuje mnogo vitaminov, ker ga pa imamo tako pogosto na našem jedilniku kot glavni obrok poleg mesnih jedi, je za nas zelo važen C vitamin, katerega vsebuje. Zato prinašamo nekaj načetov, da bomo vedele, kako ga najbolje ohranimo.

Krompir, kuhan v oblicah, obdrži vso količino vitaminov. Ce pa ga kuhamo olurjenega, bo ohranil samo še 60 odstotkov C vitamina. Olupljen in narezan na drobne koščke obdrži 50% vitamina C, pripravljen kot piré pa ga ima le še 20 odstotkov. Pečen krompir na masti obdrži

okoli 40 do 45 odstokov C vitamina, ki se po dolgem pripravljanju lahko popolnoma uniči.

Sadje in zelenjava ob koncu zime

Kakor hitro nastane milejše vreme, ali če je vsaj en dan toploje, moramo hitro prezračiti shrambe in kleti, kjer imamo shranjeno sadje in zelenjava. Vsako zelenjavno vrsto moramo temeljito pregledati in vse, kar je gnilega, iztrebiti. Ker so taki prostori navadno precej topli, je treba paziti, da se v njih ne zaredi mrčes.

Pletene košarice ali stole običajno najlepše v slano vodo in ščetko; potem jih sušimo na zraku ali soncu.

Kako očistimo glavnik

Na čistoču glavnika moramo vedno paziti. Očistiti ga moramo vsakih 8 dni, ker mu na ta način tudi trpežnost podaljšamo. Umazan glavnik položimo v vodo, ki smo ji dodali nekaj salmijak in ga pustimo v njej eno ali dve uri. V tej tekočini ga očistimo s ščetko in ga nato splaknemo v hladni vodi.

Najbolj občutljivi so rožni glavniki. Kvari jih mastna kislina, ki je v vseh laseh. Take glavne čistimo z razredčenim salmijakom, nato jih izperemo še v topli vodi z dodatkom sode, potem pa še v mrzli vodi.

Beli celuloidni glavniki porušene, če jih peremo v topli milnici. Zato je najbolje, če jih čistimo v razredčeni salmijakovi raztopini s ščetko za roke. Splak-

nemo jih v mrzli vodi. Kadar nimamo časa za tako temeljito čiščenje, potem si pomagamo z bencinom in vato, samo paziti moramo, da tega ne delamo blizu ognja ali prižgane cigarete, posebno, če je glavnik iz celuloida.

Način čiščenja je sklenjen med vsemi živalmi, reče živila lisica s sladkim glasom. Odslej se bodo volkovi pasli z ovcam, jastrebci se bodo pobratili z galibmi, lisice pa s kokošmi. Prisla sem k vam, da potrdim to prijateljstvo.

— Lepo, da si prišla. Takih vesti smo res zelo veseli, je rekel petelin in glasno zakikirkal. — Poglej, tamle gredo naši psi, gotovo nam tudi oni prinašajo vesti o miru.

— O, psi, je prestrašeno zapnila lisica in se takoj poginala v beg.

Petelin je še zaklical za njo. — Kam pa, sestrica, saj so vendar tudi psi postali tvoji prijatelji?

— Kaj še, se je oglasila in še hitreje stekla dalje.

(Kitajska narodna)

ZANIMIVOSTI

PSI PADALCI

V Avstriji so pričeli te dni s padalskimi tečaji — za pse, ki se učijo skakati iz helikopterja. Te pse bodo uporabljali za iskanje ponesrečencev ob snežnih plazovih, ki so v Avstriji precej pogosti.

NAJHITREJŠA ELEKTRIČNA LOKOMOTIVA

Na progi Dijon-Bon je električna lokomotiva SS7.121 dosegla največjo brzino. Lokomotiva je imela pripete tri vagona s skupno težo 12 ton in pri tem bremenu dosegla hitrost 240 kilometrov na uro. Novo lokomotivo bodo uporabili za velike vlakovne kompozicije in bodo vozile na progi Pariz-Dijon in Pariz-Marselle.

RADAR ZA SLEPCE

V Ameriki so skonstruirali aparat za slepce, ki je zelo podoben radarju. Aparat meče pred slepca žarke, ki se od trdega predmeta odbijajo nazaj k aparatu, ki opozori slepca, da je pred njim zapreka. Prvi modeli so bili že preizkušeni in so pokazali dobre rezultate. Strokovnjaki pa so izjavili, da bo treba vsaj še dve leti, da bo novi aparat popolnoma izgotovljen in uporaben.

PRASTAR GRŠKI ZAKONSKI TEKST

Neki francoski list piše, da so pred kratkim v Atenah odkrili enega najstarejših zakonskih tekstop. Ta zakon je bil izglasovan 3.336. leta pred našim štetjem. Vsebuje uredbe iz predpisov kazenskega zakonika. Med drugim stoji zapisano, da kdorkoli ubije strahovalca ali sovražnika republike, po kazenskem zakoniku ni odgovoren in se ne kaznuje.

HELIKOPTERJI ČISTIJO TELEFONSKO NAPELJAVO

Za spremembu enkrat, tega ne delajo v Ameriki, ampak na Svedskem. V severni Svedski je led ogrožil telefonske napeljave. Da bi žice očistili, so s helikopterji viseli nad njimi v zraku. Vijak je toliko razgibal zrak, da je led odpadel.

NOV ZRAČNI ORJAK

Iz Los Angelosa javljajo, da so tamkaj uspešno napravili zračni krst novega zračnega orjaka na reakcijski pogon. Letalo je štiri motorno in lahko sprejme dve sto potnikov. To je zadnji izpopolnjeni tip »Duglas« JC-124 B.

VELIKA AFERA

V Kanadi so pred kratkim prišli na sled mednarodni bandi, ki je prodajala nezakonske otroke v ZDA judom. V afero so vpleteni številni zdravnik, advokati in bolničarji, ki so v zadnjih letih prodali več kot 1000 otrok. Zanje so prejemali tudi po več tisoč dolarjev, nezakonskim matematram pa so dali po sto dolarjev in povrnili stroške za porod. Policija je zaprla vse, ki so bili vmešani v ta posel.

POSLEDNJI PORTRET

V New Yorku je razstavljen zadnji portret velikega Richarda Wagnerja, ki je bil izdelan 24 ur pred njegovo smrtno. Umetnika je slikal mladi slikar Paul von Youkovsky 12. februarja 1883. leta. To sliko je preteklo leto prinesla v Ameriko Wagnerjeva vnukinja Frideline Wagner.

KRIŽANJE MAČKE IN ZAJCA

V Parizu so z umetnim križanjem siamske mačke in domačega zajca dobili neko čudno žival s še bolj čudnimi lastnostmi. Ta »mačjizajec« prede kot mačka in skače kot zajec. Ima mačjo glavo in kremlje, noge in ušesa pa so zajčja. Najbolj čudno pri tem je, da se ta mešanec lahko dresira.

V PRETEKLEM LETU NOV REKORD

Dnevni časopisi v Ameriki so v preteklem letu dosegli nov rekord. Dnevno je bilo v »prometu« 54,472,286 časopisov. Pri tem so vračunani samo kupljeni izvodi listov. V Ameriki je danes 1.785 dnevnikov, jutranjih in večernih, leta 1952. pa je bil en časopis več. Naklada časopisov je v prijemi z letom 1952. narasla za 1 odstotek.

ZANIMIVA STATISTIKA

Od konca druge svetovne vojne je bilo v deželah vzhodnega bloka arretiranih ali pobitih 20 namestnikov predsednika vlade, 50 ministrov in skoraj vsi zunanjii ministri. V Sovjetski zvezzi je bilo od leta 1936 dalje likvidiranih 11 ministrov. Od 80 članov delavskega kabinta, ki je obstojal v času II. svetovne vojne, je izginilo 70 članov. Od sedmih predsednikov sovjetskega CK jih je bilo pet likvidiranih, prav ista usoda pa je doletela vse člane Politbiroja iz leta 1917 (razen Stalina seveda). Glavni izvrševalec čistk v tridesetih letih pa je bil Malenkov. Po Malenkovi preteklosti in Berijevi usodi ni računati, da v SZ ne bo več čistk.

Gorenjski PRIRODNI

Marlon Brando kot Cesar

Modni pomenki

Plašči, jopice in kostimi so ne, ki jih ženske največ uporabljajo, so tudi vse vrst, športne taknine, gabardini, rips tkanine itd. Glavna modna tkanina je progasto in kockasto blago.

Tudi pletene stvari so zadnja tri leta zelo moderne in priljubljene. Puloverje nosimo lahko ob vseh prilikah od jutra do večera. Oblečemo jih za delo, šport, za popoldanski obisk in večerne prireditve. Kroj in barva puloverja sta vedno primerna svojemu namenu. Za šport si bomo izbrala drug kroj in drugo barvo kot n.pr. za kavarino. Za gledališče, koncerte in plese so modni ustvarjalci predpisali črne puloverje iz tanke volne, okrašene z broško ali ogrlico. Nosimo jih k ozkemu krilu s pasom ali brez.

Model ozko krojene volnene obleke s tričetrinskim rokavom, za zgodnje pomladanske mesece

LISICA IN KOKOSI

Lačna lisica je tavala po vasi. Nenadoma je zagledala kokos in stekla proti njim. Tedaj je opazil petelin in brz se je vsa njegova družina umaknila na drevo. Lisica je vsa jezna

premisljala, kako bi prišla do pečenega. Mirno in pohlevno se je približala drevesu in se kar najbolj prijazno poklonila kokosom: »Dober dan, sestrice, kaj se me še vedno bojite? Mar ne veste, kaj smo včeraj sklenili

na posvetovanju vseh živali? Petelin je še zaklical za njo. — Kam pa, sestrica, saj so vendar tudi psi postali tvoji prijatelji? — Kaj še, se je oglasila in še hitreje stekla dalje. (Kitajska narodna)

O tem nismo ničesar slišali, pravi petelin. Povej nam, kaj ste govorili.

— Končno je sklenjen mir med vsemi živalmi, reče živila lisica s sladkim glasom. Odslej se bodo volkovi pasli z ovcam, jastrebci se bodo pobratili z galibmi, lisice pa s kokošmi. Prisla sem k vam, da potrdim to prijateljstvo.

— Lepo, da si prišla. Takih vesti smo res zelo veseli, je rekel petelin in glasno zakikirkal. — Poglej, tamle gredo naši psi, gotovo nam tudi oni prinašajo vesti o miru.

— O, psi, je prestrašeno zapnila lisica in se takoj poginala v beg. Petelin je še zaklical za njo. — Kam pa, sestrica, saj so vendar tudi psi postali tvoji prijatelji?

— Kaj še, se je oglasila in še hitreje stekla dalje. (Kitajska narodna)

Pomlad prihaja

Po dolgotrajnem zmrzovanju se je vreme le obrnilo na bojje. Vse kaže, da se približujejo dnevi, ko ne bo več snega in bo sonce zopet ogrevalo našo zemljo.

Pa ne samo pri vremenu, tudi pri živalih se opaža drugačno razpoloženje. Zadnjič sva s prijateljem »Fidjo«, oprosti, da ga tako imenujem, to je njegovo ime med prijatelji, obiskala bližnji Šenčurski gozd. Se preden sva bila v gozd, že nama je udarilo na uho prijetno čikanje gozdnih ptičkov. Prepelice se v jatah zbirajo okrog kolovcev in zobljejo sladka zrna. Na zmrznenem snegu sva našla majhno rjavo taščico. V gozd sva preplašila najkaj zajčkov, ki so veselo delali »možičke«. Večje sreče tega dne nista imela.

Pozdrav! Riko Varč, Primskovo 16

GLAS GORENSKE 7

Jesenški alpinisti bodo izboljšali svoje delo.

V minulem tednu se je sestal na nedavnem občnem zboru izvoljeni odbor Planinskega društva na Jesenicah. Seji so prisostvovali tudi člani stare uprave, katerim je podelil nov upravni odbor spominska priznanja za njihove zasluge v planinstvu. Mlajši alpinisti, ki so od starejših prevzeli vodstvo jeseniškega planinskega društva, so sklenili poživiti društveno delo in preusmeriti društveno dejavnost iz gospodarstva na planinstvo. Novo izvoljeni odbor pa si je zadal nalogu, pridobiti nove člane, prirejati predavanja in vzбудiti čim večje veselje do planin z organiziranjem množičnih izletov.

Nov uspeh jeseniške ljudske univerze

Da deluje jeseniška Ljudska univerza v letošnji sezoni zelo dobro, je že znana stvar. Ima redna tedenska predavanja, na katera prihajajo kot govorniki naši najboljši predavatelji. Nedavno je govoril o pravicah državljanov in dolžnostih komunistov član CK ZKS tov. Boris Žihelj, minuli ponedeljek pa je predaval glavni urednik »Ljudske pravice Borbe« o notranjem in zunanjem političnem položaju ter predvsem o konferenci štirih v Berlinu. Jezikovne tečaje posluša 165 tečajnikov.

24 novih visoko kvalificiranih delavcev v radovljiskem okraju

V minulem tednu je zasedala na Jesenicah izpitna komisija OLO Kranj, pred katero so postopali izpite za visoko kvalifikacijo delavci elektro-stroke iz Železarne Jesenice, Hidrocentralne Moste in Elektro Zirovnica. Prijavilo se je 26 kandidatov. Pri praktičnem delu izpita ni bil to pot nihče odlično ocenjen. Pri polaganju teoretičnega dela pa so pokazali največ znanja delavci iz HC Mo-

ste. Po pravilniku o opravljanju izpitov je doslej položilo izpit za visoko kvalificiranega delavca 128 kandidatov iz radovljiskega okraja. Kriterij komisije je pravilen. Mnogim, ki so hoteli priti na cenen način do visoke kvalifikacije, je izpitna komisija špekulantiske načrte prekrižala. V splošnem kažejo kandidati zadovoljivo znanje pri polaganju praktičnega dela izpita, slabši pa so v teoriji, predvsem v računstvu in organizaciji poslovanja.

V RADOVLJICI

Rojeni: Marjeta Avsenik iz Studenčic je rodila hčerkico Mirslava Jensterle iz Radovljice hčerkko in Jožica Tancek iz Lesčenčko.

Poročili so se: Lovro Srebrenjak, kmet z Zg. Otoka in Angela Klančar, gospodinjska pomočnica iz Sp. Brezove; Franc Ažman, tov. delavec iz Zg. Lipnice in Angela Pogačnik, kmet delavka iz Sp. Lipnice;

Ferid Latič, tov. delavec iz Radovljice in Marijana Dežman žel. uslužbenka iz Radovljice;

Ivan Rešek, tov. delavec Lesče in Marija Slapar, tov. delavka Lesče; Janez Zupan, tov. delavec Hlebec in Frančiška Seljko,

med. higieničarka Hlebec; Jože Kavčič, delavec iz Radovljice in Edita Soklič, delavka iz Lesče; Pavel Kolman, sedlar iz Zgošč in Ivanka Murgelj, šivilja iz Begunj; Rudolf Pogačnik, kolarski pomočnik iz Sr. Dobrave in Ljudmila Beguš, trgovinačica iz Sp. Lipnice.

Umrli: Marta Koščak, Stude-

nice, starica 3 meseca, Olga Sitig,

učiteljica v pokolu, starica 83 let;

Frančiška Sajenko roj. Berčič,

Radovljica, starica 52 let; Fran-

čiška Prester, vdova Kralj, Lesče, starica 89 let; Ivana Pretnar, roj. Vovk, preužitkarica Radovljica, starica 78 let; Vilimir Mijočić, Lesče, starica 4 mesece; Anton Hanžič, prog. delavec v pokolu Lesče, starica 51 let; Uršula Korošec, roj. Jan, preužitkarica Lesče, starica 91 let; Marija Zupan, preužitkarica Hlebec, starica 73 let in Ivana Globočnik, roj. Megušar, oseb. upokojenka, Radovljica, starica 80 let.

IZ KRANJA

Rojeni: Ana Kropar, roj. Zu-

panc iz Kranja, Stražišče 35, Ca-

dež, roj. Dobrin iz Kranja, Ko-

krški breg -, rodila dne 26. II.

1954 deklica; Slavica Žnidaršič,

roj. Jakše iz Kranja, Jezerska

c. 22, rodila dne 24. II. 1954

dečka; Zelka Rustja iz Kranja,

Gorenja Sava 97, rodila dne 5.

II. 1954 dečka.

Umrli: Franc Kozina, roj. 12.

11. 1881 Okroglo, upokojenec,

umrl dne 26. II. 1954 stan.

Kranj, Struževje 42; Ana Megla,

roj. Šarec, roj. 23. 7. 1908 v

Nožičah, stan. Kranj, Stritarjeva 4, gospodinja, umrla dne

24. II. 1954; Frančiška Kušlan,

roj. Dolžan stan. v Kranju, Ti-

tov trg 6, umrla dne 24. II. 1954; Lovrenc Kobal, roj. 12. 8. 1878, Gosteče, žel. upokojenec, stan. v Kranju, Kalvarija 68, umrl dne 22. II. 1954.

Poročili so se: Bogdan Napo-
koj, profesor, Kranj, Gorenja Sava 14 in Olga Černilec, delavka, Kranj, Koroška c. 31; Peter Zupin, kmet, Stefanja go-
ra 22 in Valentina Hafner, po-
sestnica, Kranj, Primskovo 188; Janez Jošt-Naklo, elektrotehnik
in Stanislava Slak, nameščenka,
Kranj, Stara c. 5; Janez Kav-
čnik, avtomehanik, Kranj, Zlat-
polje in Frančiška Vrbec, delav-
ka Kranj, Cirče 109; Anton
Zvab Lesče, krojač in Olga Le-
bar, frizerka, Kranj, Stražišče
216; Alojzij Zagar, delavec,
Srednja vas in Marinka Pogač-
nik, predikla, Kranj, Prečna 1;
Franc Kozelj, delovodja, Tupa-
lič in Frančiška Sajevic, ku-
harica Radovljica; Janez Lu-
kan, kolar Rateče in Vida Ga-
šperšič, šivilja, Kranj, Straži-
šče 293.

NA JESENICAH

Od 22. februarja do 1. marca je bilo rojenih 24 otrok.

Umrli so: Rozalija Šlibar, sta-
ra 68 let in Rado Dagarin, star
31 let.

Poročili so se: Anton Grego-
rec, tov. delavec in Ana Šreš, delavka;
Marijan Klinec, stroj.
ključavnica in Marija Veliko-
nja, bol. strežnica; Bernhard
Urek-mehanik in Vida Vil-
man, čistilka; Evgen Thaler,
stroj. ključavnica in Barbara
Kadilnik, medicinska sestra.

Objave · oglasi

GLEDALISCE

Prešernovo gledališče Kranj

Ponedeljek, 8. marca 1954: Pro-
slava Društva žena (AFŽ) ob
20. uri.

Torek, 9. marca zaprto.

Sreda, 10. marca ob 16. uri:
zaključena predstava »Trnul-
čica« za gimnazijo Škofja Loka.

Cetrtek, 11. marca ob 16. uri:
zaključena predstava »Trnul-
čica« za I. in II. gimnazijo
Kranj.

Petak, 12. marca ob 13. uri:
zaključena predstava »Trnul-
čica« za osnovno šolo Tržič.

Sobota, 13. marca ob 13. uri:
zaključena predstava »Trnul-
čica« za gimnazijo Tržič.

Nedelja, 14. marca ob 16. uri:
izven — in za podeželje »Tr-
nulčica«.

MALI OGLASI

Stavbno parcele blizu mle-
karne v Kranju prodam. Po-

Poročila poslušajte vsak dan
ob 5.35, 6.00, 7.00 (ob nedeljah
samo ob 7.00), 13.00, 15.00, 17.00,
in 22.00.

V nedeljo, 7. marca: 8.15 Za
naše kmetovalce, 9.30 Od me-
lodije do melodije, 10.00 Dopol-
danski simfonični koncert. 11.00
Po naše lepi deželi: Brinovka
leti čez Kras. 13.30 Pogovor s
poslušalci. 14.00 Otoška pred-
stava — Ch. Perrault-N. Kuret:
Obuti maček. 15.30 Prenos II.
polčasa prvenstvene nogometne
tekmje Odred : Vardar (Prenos
s stadioна Odreda v Ljubljani).
17.00 Družinski pogovori. 17.10
Zeeli ste — poslušajte! 20.00
Umberto Giordano, opera v 3
dejanjih. 22.15 — 23.00 Popevke
in ritmi iz raznih dežel.

V ponedeljek, 8. marca: 7.20 Za
gospodinje. 14.05 Priljubljene
slovenske zborovske in solistične
skladbe. 14.45 Igra trio Dor-
ko Škoberne. 15.30 Šolska ura
za nižjo stopnjo. 17.10 Priljub-
ljeni napevi. 17.45 Zunanjepoli-
tični feljton. 18.30 Zdravstveni
nasveti. 20.00 Radijska univerza —
ing. Jurij Detiček: Medpla-
netni poleti. 20.15 Šesti abon-
majski simfonični koncert or-
kestra in zborna slovenske fil-
harmonije. 22.15 Plesna glasba.

V torč, 9. marca: 7.20 Za
gospodinje. 11.00 Šolska ura za
nižjo stopnjo, ponovitev. 11.30
Šolska ura za višjo stopnjo —
Vladimir Naglič: Na šolski ja-
drinci. 12.00 minut z vaškim
kvintetom. 12.20 Kmetijski na-
sveti. 13.45 Novi filmi. 13.55 Me-
lodije za prijetno razvedrilo.
17.10 Pisan spored slovenskih

Modni kotiček. 16.00 Zeeli ste —
poslušajte. 17.10 Madžarski
kolorit v glasbeni umetnosti.
17.50 Domäce aktualnosti. 20.00
Tedenški zunanjepolični pre-
gled. 21. William Saroyan: Ka-
ko je kadar živiš.

V soboto, 13. marca: 12.15 Ci-
cibonom dober dan. 13.45 Za
pionirje. 14.05 Nekaj mazurk in
valčkov. 16.00 Kulturni preglej.
16.10 Uganite kaj igramo. 17.30
Okno v svet. 18.30 V pesmi in
svetu po daljem vzhodu. 20.00
Pisan sobotni večer.

Na vsak nolac
100
uspeh!

Inicijativni odbor »Svoboda«
Senčur priredi v nedeljo ob 15.
uri v Zadružnem domu na Vi-
sokem burku »Gospa ministrica«.

bil nož in ga besno vrgel v nasprstno sto-
no. Vse zmanj!

— Sklenil sem, da ostanem tu in pri-
pravim svoje možgane k delu. Svetujem
ti, da storis isto. Nimaš več mnogo česa.
Cetru sem obližbil, da mi v štiriindvaj-
setih urah izročim morilca.

XXI.

Bert King se je na svoji možganski
čelo dobro pripravil.

Odpril je nov zavitek cigaret in jih raz-
poredil kot vojake predse na mizo. V ko-
zarec je našel ostanek whisky in ga zna-
šal z vodo. Harry je postavil na mizo novo
steklenico in skuhal močne kave. Bert je
slekel sukrič, ga poravnal čez stol, zrah-
ljal kravato in zavihal rekave. S kožar-
cem v eni in s cigareto v drugi roki, je
pričel razmišljati.

Ob eni ponoči se je oglasil:

— Harry, nekaj podrobnosti mi je še
nejasnih. Zame je težko, ker moram skle-
pati vse le na podlagi tvojih opazovanj.
Ostani budem, da te bom lahko kaj vprašal.

Vso zadevo skušam rekonstruirati
prav od začetka. Tako sta ponavljala vso
zgodbo.

Nenadoma je Bert zmagovalno vzkliknil.
Pričel je poskakovati gor in dol po
sobi, ves iz sebe od samega navdušenja.

Tako je, ne more biti drugače! je za-
povrstjo ponavljal. Končno je spet sedel
k mizi in jel beležiti podatke in datume,
kot kak dober matematik, ki se priprav-
lja k rešitvi problema.

— Harry! Našel sem rešitev! Rekel je
to čisto hladno.

Harry ga je v dvomu pogledal, toda
tako spoznal, da govoril Bert resno.

— Poslušaj, je nadaljeval Bert. Eno
samo možnost imava in strahovito malo
časa. Delati moraš naglo in — zelo pre-
vidno. Vem, kdo je umoril domnevno Mar-
go, oziroma Ano Potter. Ni več dvoma.

Naš prijatelj je storil dve veliki napaki.
Ena izmed njih mu bo usodna. Vendar je
glavni dokaz njegove krivde zelo proble-
matičen. In ravno dokaz morava preskrbi-
beti!

— Kaj naj storim? je vprašal Harry
nestrepo.

Bert mu je povedal.

Harry je široko razprl oči in zamrmral:
Neverjetno!

— V tem ni nobene pomoči, ne pre-
vare. Spravi se nad telefon, zbuditi iz
spanja vse potrebine ljudi! Koliko je ura?
Tri! — — Premagati moraš vse ovire
svetega Birokracije, podmazati nešteto
koles, mobilizirati vojsko pomagačev. Do
danes opoldne mora biti dokaz tu!

Harry je zgrabil za slušalko.

Še preden je utegnil sestaviti prvo šte-
vilko, je Bert, zlekajen v naslonjaču, že
globoko spal.